

Bekafiaan, Aarschot

Een Archeologienota

Auteur:

A. Schoups (veldwerkleider)

Autorisatie:

B. Weekers –Hendrixx (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

Colofon

VEC Nota 374

Bekaflaan, Aarschot

Vlaams Erfgoed Centrum bvba

Auteurs: A. Schoups & B. Weekers-Hendrikk

In opdracht van: Vertrouwelijk

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Sint-Michiels, Brugge, juni '18

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels, Brugge

Tel + 32 (0)16 39 47 96

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	6
1.1.2	Archeologische voorkennis	8
1.1.3	Huidig gebruik	8
1.1.4	Beschrijving van de geplande werken	12
1.1.5	Juridisch kader	21
1.1.6	Doelstelling en vraagstelling	23
1.2	Assessmentrapport	25
1.2.1	Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	25
1.2.2	Beschrijving van bekende archeologische waarden	38
1.2.3	Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	42
1.2.4	Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie	53
1.2.5	Samenvatting	55
	Literatuur	56
	Bijlage 1 Plannenlijst	58
	Bijlage 2 Fotolijst	63

Tabel 1. *Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.*

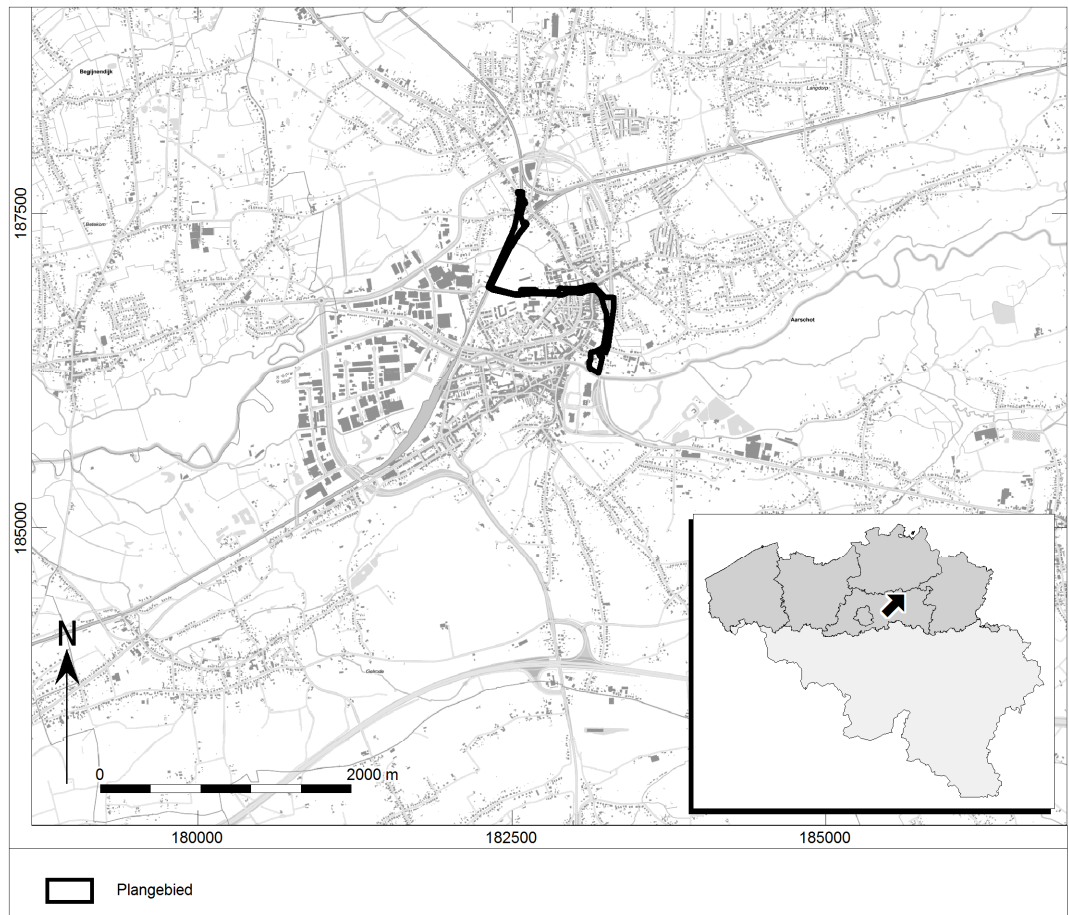
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen

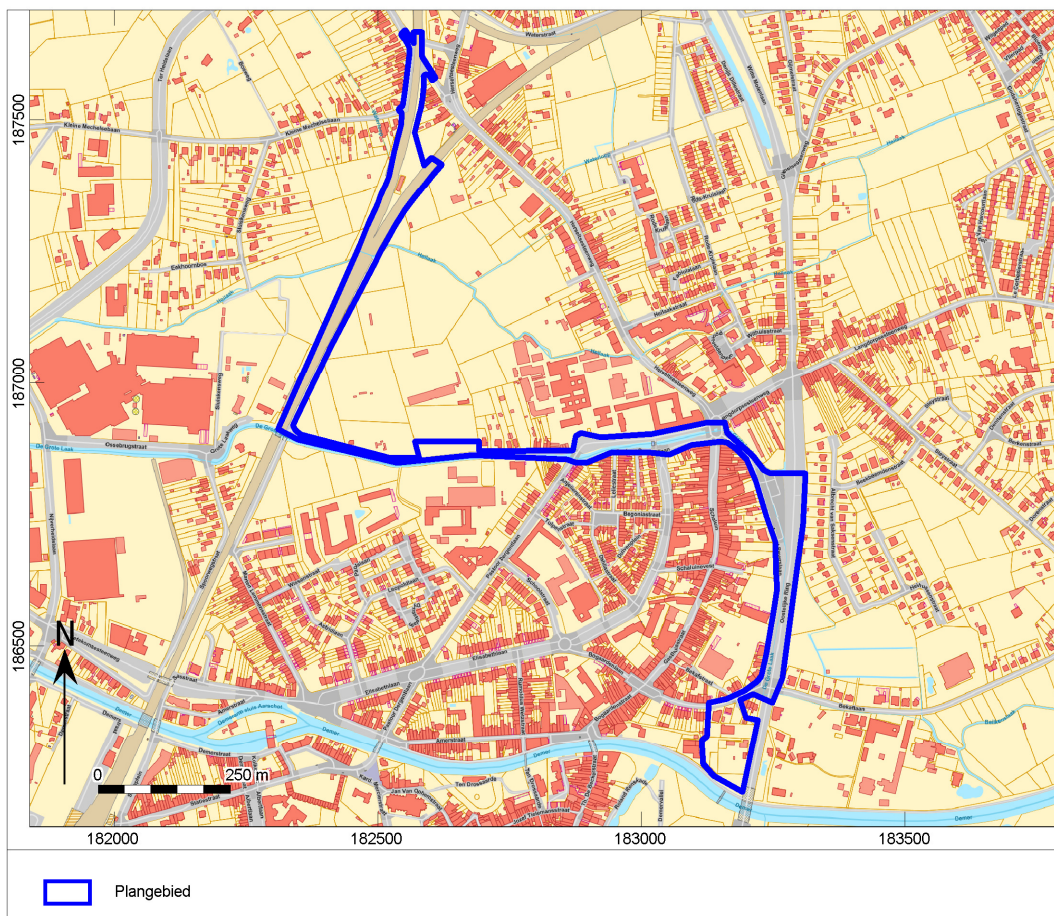
1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in april 2018 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Grote Laakweg, August Reyerslaan en Bekaflaan te Aarschot (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van een nieuwe ondergrondse hoogspanningsleiding.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

1.1.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Aanleg van een nieuwe ondergrondse hoogspanningsleiding.
Locatie:	Grote Laakweg, August Reyerslaan en Bekaflaan
Plaats:	Aarschot
Gemeente:	Aarschot
Provincie:	Vlaams-Brabant
Kadastrale gegevens:	Gemeente Aarschot, Afdeling 1, Sectie B, nummers 115V, 115R, 115T, 115G, 115M, 116M, 117W, 117R, 117S, 117T, 117V, openbare gronden. Gemeente Aarschot, Afdeling 2, Sectie G, nummer 152G, openbare gronden.
Diepte bodemverstoring	Gestuurde boringen: 3m -mv Sleuven type A: minimum 1,3m -mv Sleuven type B: minimum 1,4m -mv

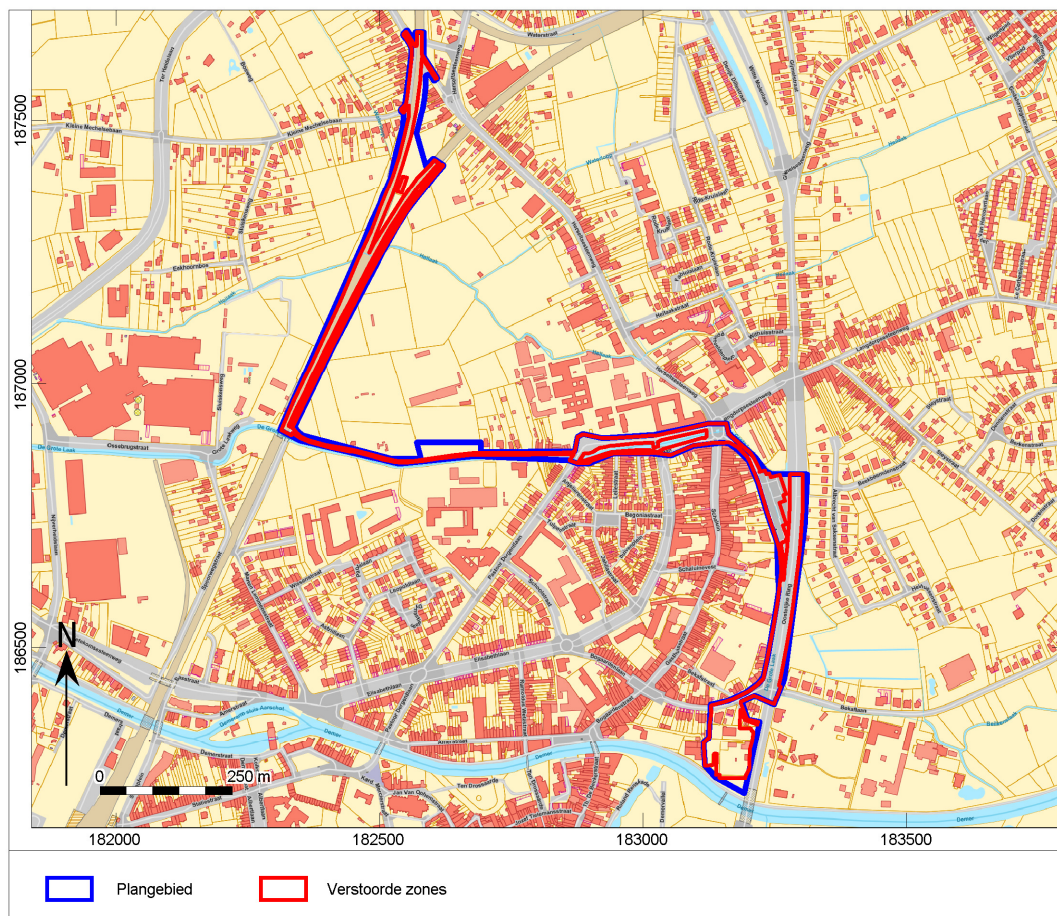

Oppervlakte plangebied	86569m ² / 8,6ha
Coördinaten (<i>bounding box</i> ; Lambertcoördinaten (EPSG:31370))	182.550 / 187.670 182.310 / 186.920 183.310 / 186.830 183.190 / 186.220
Projectcode	2018C70
VEC-projectcode:	4200157
Autorisatie: ¹	B. Weekers-Hendrixx (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)
Begindatum onderzoek:	4 april 2018
Einddatum onderzoek:	22 mei 2018
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels, Brugge
Relevante thesaurustermen:	Stad, cultuurlagen, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd, bureauonderzoek.

Binnen het plangebied zijn verschillende verstoorde zones aanwezig (afb. 3). Het tracé volgt namelijk voornamelijk het bestaande gabarit. Zo lopen de Grote Laakweg, de Pastoor Dergentlaan, de August Reyerslaan, de Elisabethlaan, de oostelijke ring en de Bekaflaan door het plangebied. In het zuiden is de bestaande post gelegen waar de werken zullen starten. In het oosten is een spoorweg binnen het plangebied gelegen. Deze wordt door een berm van het fietspad gescheiden. Verder stroomt de Grote Laak door delen van het plangebied.

¹ Bianca Weekers-Hendrixx is een werknemer bij ADC ArcheoProjecten BV. ADC ArcheoProjecten voert onderzoek in onderaanneming uit voor het Vlaams Erfgoed Centrum.

Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.

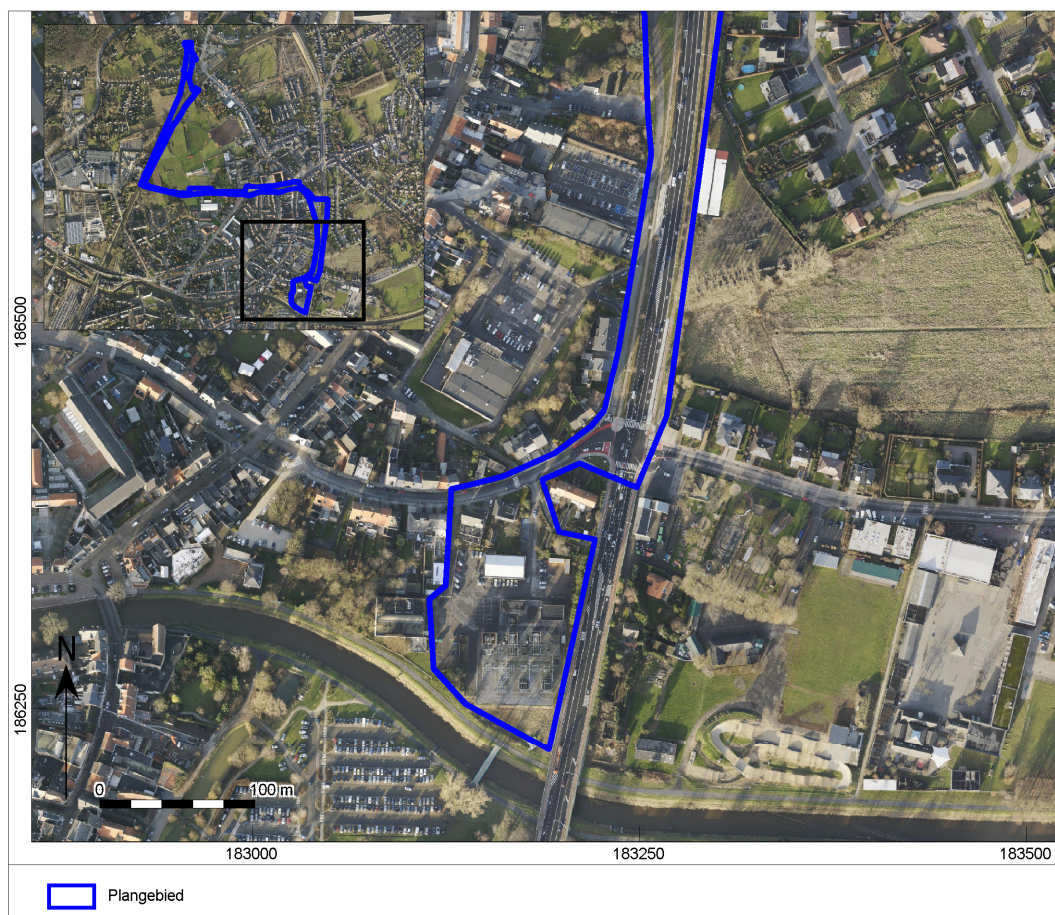
1.1.2 Archeologische voorkennis

Het plangebied is deels in een vastgestelde archeologiezone gelegen, namelijk de historische stadskern van Aarschot. Voor zover bekend werden echter nog geen archeologische onderzoeken uitgevoerd binnen het plangebied.

1.1.3 Huidig gebruik

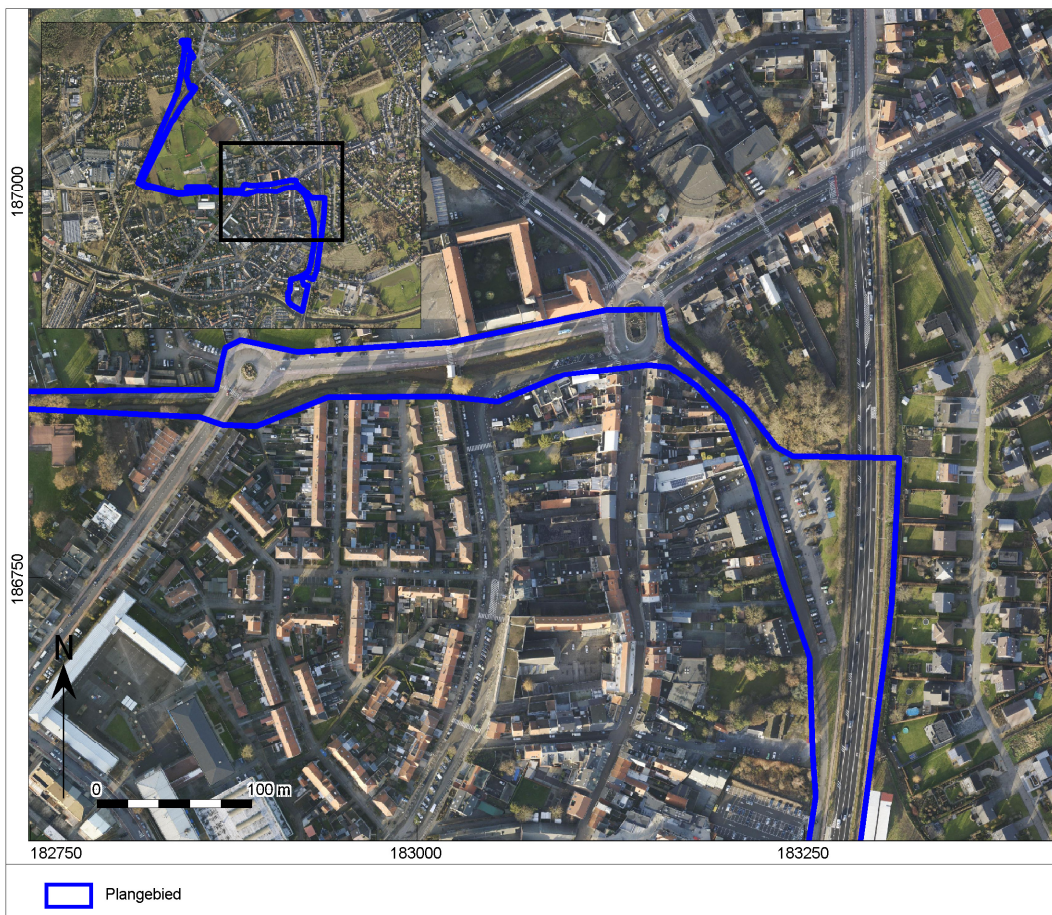
Volgens het gewestplan loopt het tracé door woongebieden, woonuitbreidingszones, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen, industriegebieden en groenzones. Binnen het plangebied zijn enkele gebouwen, wegen en spoorwegen gelegen.

Het tracé start in het zuiden aan de bestaande post van Elia (afb. 4). Deze post is aan de Bekaflaan gelegen. Via de Bekaflaan loopt het plangebied verder naar de August Reyerslaan en de Oostelijke Ring.

Afb. 4. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 1.

Vervolgens draait het plangebied met de August Reyerslaan mee naar het westen naar de Pastoor Dergentlaan (afb. 5). De Elisabethlaan loopt hier deels parallel aan de Pastoor Dergentlaan. De August Reyerslaan en de Pastoor Dergentlaan worden via een rond punt met elkaar verbonden. De Grote Laak stroomt hier binnen het plangebied. Via een tweede rond punt gaat het tracé over naar de Grote Laakweg.

Afb. 5. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 2.

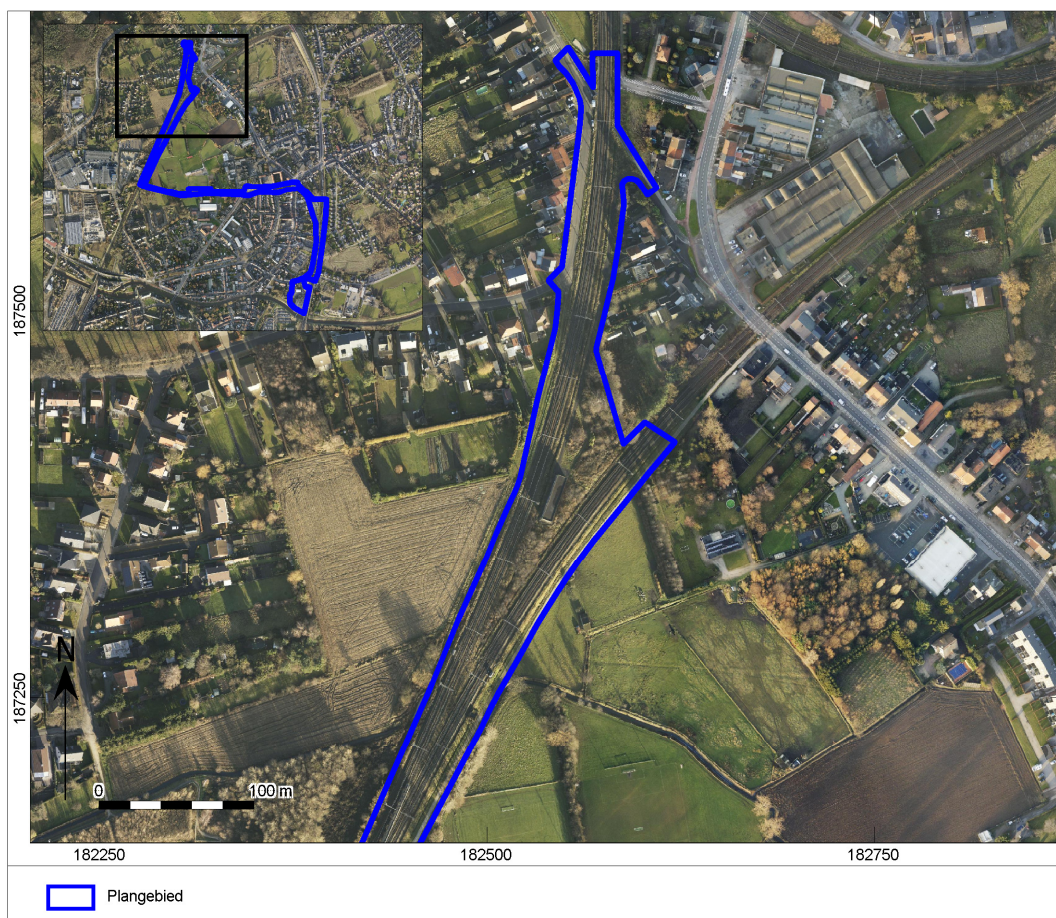
De Grote Laakweg wordt gevolgd tot aan de spoorweg in het westen (afb. 6). Aan de spoorweg draait het tracé richting het noorden en volgt het de spoorlijn. Ten oosten van de spoorweg is een fietspad gelegen.

Het perceel 152B, dat ten noorden van de Grote Laakweg gelegen is, is in gebruik als akker- en/of weiland.

Afb. 6. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 3.

In het noorden splitst de spoorlijn (afb. 7). Tussen de twee spoorlijnen is reeds een gebouw gelegen en is het gebied bebost. In deze zone zal Infrabel in een latere fase een nieuw tractiestation bouwen.

Afb. 7. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 4.

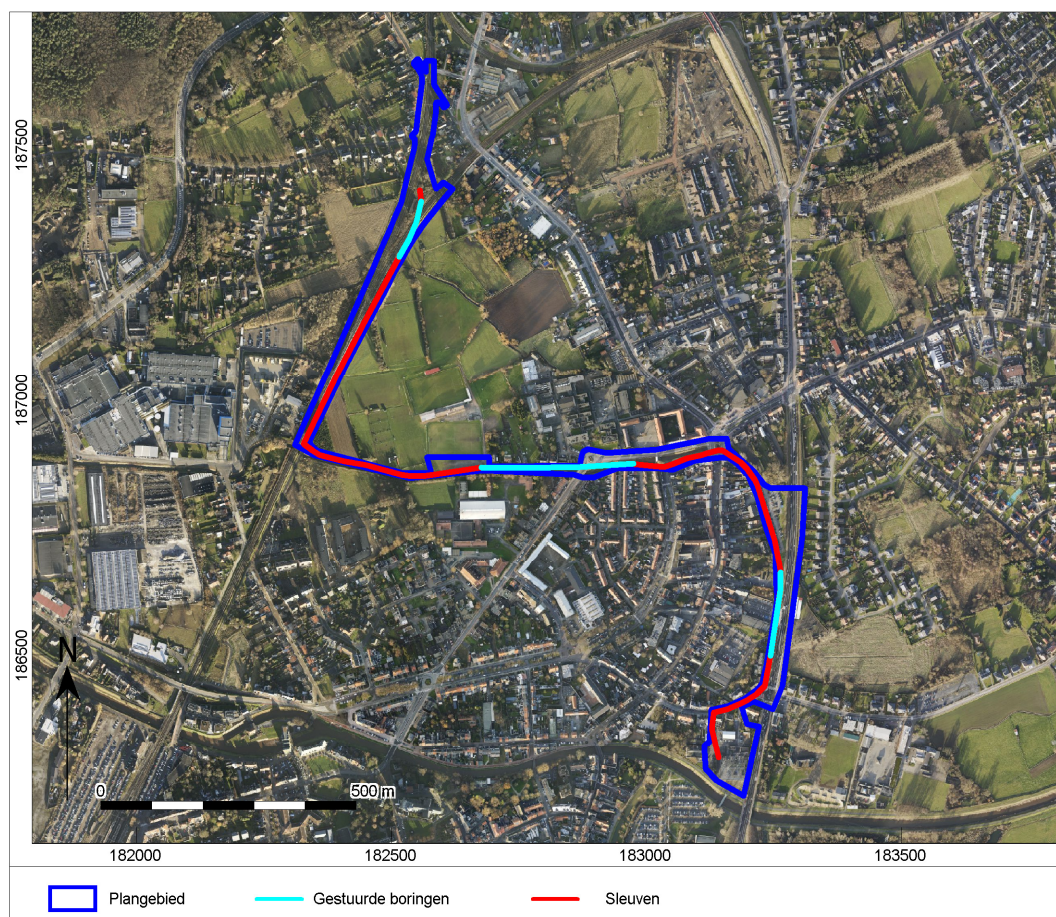
Voor zover bekend, werd nog geen milieuhygiënisch onderzoek uitgevoerd binnen het plangebied. In het kader van het onderzoek werden ook nog geen gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIP.

1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

Het doel van de werken is om binnen het plangebied een ondergrondse hoogspanningsleiding te realiseren. De leiding start aan de post aan de Bekaflaan en eindigt ongeveer 2,2km verder, aan een nieuw te bouwen tractiestation. De bouw van het tractiestation behoort niet tot deze archeologienota. De precieze plaats van de boringen en de putten is nog niet bekend, wel is geweten waar ze in het tracé komen te liggen. Plaatselijk wordt dan bekeken, op basis van de kwaliteit van de grond en de mogelijkheden voor het uitvoeren van de plannen, waar exact de boringen en de putten komen. De hoogspanningsleidingen zullen voor een groot deel binnen het bestaande gabarit komen te liggen. In het noorden, langs de spoorweg, komt de leiding echter in de berm te liggen, tussen een fietspad en de spoorweg.

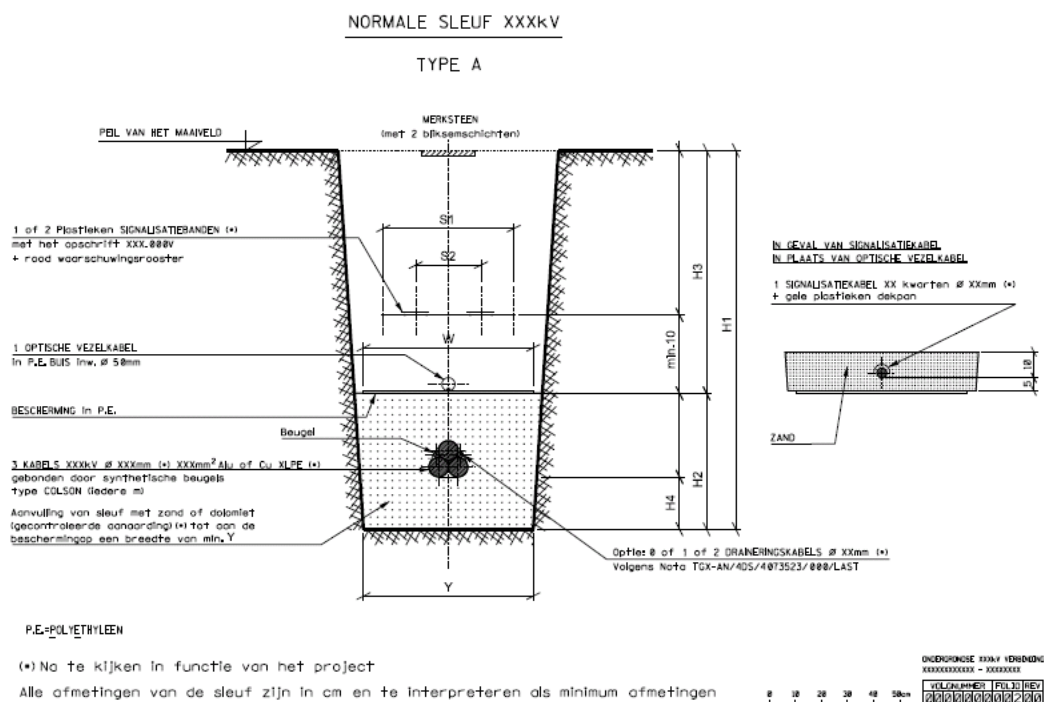
Aanleg leidingtracé

De ondergrondse leiding wordt op twee manieren gerealiseerd, namelijk door in te graven sleuven en door gestuurde boringen. Voor beide methodes wordt er gepland om een ondergrondse verbinding te plaatsen in een parallelle normale sleuf (type A 70 KV of type B 70kV).

Afb. 8. De geplande werken op de luchtfoto uit 2013-2015.

1. Het uitgraven van de sleuven type A voor de hoogspanningsleiding:
  - a. De sleuven worden geplaatst door eerst het asfalt af te frezen, waarna de funderingen opgebroken worden door een kraan. Hierna wordt de aarde weggehaald tot op een diepte van minimum 1,30m –mv; de breedte van de sleuf wordt circa 65cm op het diepste punt en in een V-vorm uitgegraven, waardoor aan het maaiveld de breedte groter is (maximaal circa 1m).
  - b. Vervolgens worden houten panelen uitgezet voor de versteviging van de sleufwanden.
  - c. De sleuf wordt met zand of dolomiet aangevuld tot circa 50cm vanaf de bodem van de sleuf.
  - d. Op ongeveer 10cm van de bodem van de sleuf worden drie aluminium kabels van 400mm² geplaatst. Deze worden samengehouden door een beugel.
  - e. Bovenop de aanvulling met zand en dolomiet wordt een bescherming in polyethereen geplaatst.
  - f. Hierna wordt een optische vezelkabel geplaatst. Deze komt te liggen bovenop de bescherming in polyethereen.
  - g. Hierboven wordt op minimum 15cm een signalisatie in plastic geplaatst.
  - h. Hierboven wordt dan verder de fundering en asfalt voor de weg gerealiseerd.
  - i. Bovenaan op de weg worden twee kenmerkplaten geplaatst die aanduiden waar de hoogspanningskabel gelegen is.

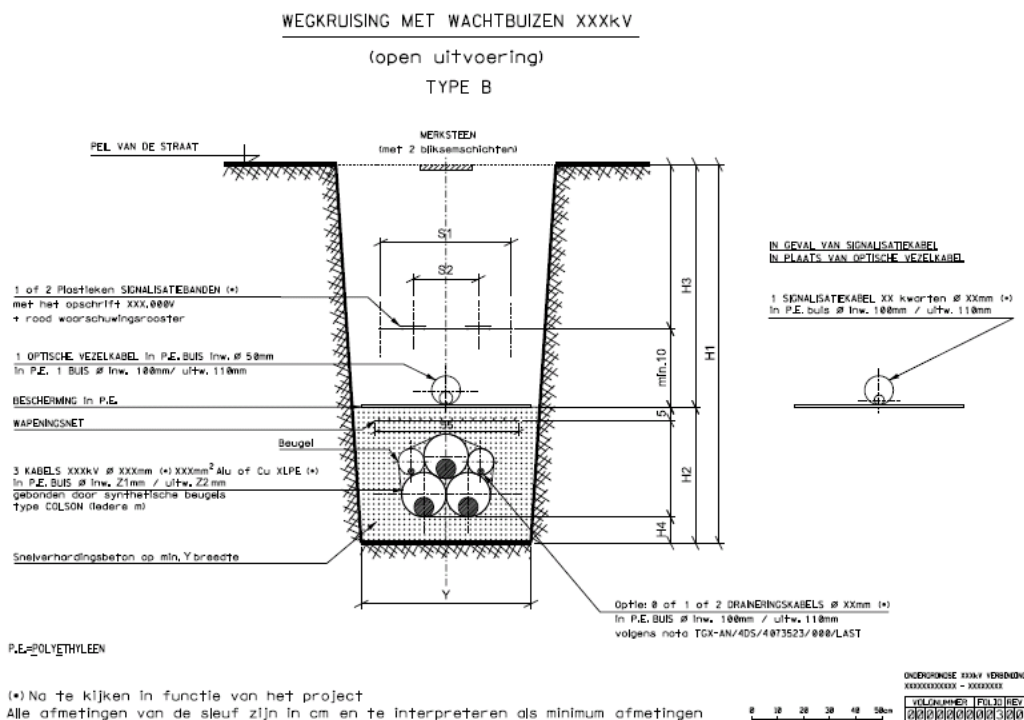

Afb. 9. Schematische weergave van de geplande sleuven type A.

Normale sleuf type A 70kV				
Spanning	70kV	70kV	70kV	70kV
Sectie en materiaal van de HS-kabel	400 Alu	1000 Alu	400 Alu	1000 Alu
Max Diameter van de HS-kabel (mm)	66	81	66	81
Type Plaatsing	Zand		Dolomiet (gecontroleerde aanarding)	
S1 (cm) breedte waarschuwingsrooster	50	50	50	50
Aantal Signalisatiebanden	2	2	2	2
S2 (cm) as afstand signalisatiebanden	25	25	25	25
W (cm) breedte kabelbescherming (*)	55	55	55	55
H1 (cm) min. bodem sleuf = standaarddiepte	120	123	125	130
H3 (cm) min. thv kabelbescherming	93	93	93	93
Afmetingen aanvulling tot as-diepte 2,0m / tot bodem sleuf (cm)	205	205	210	212
Y (cm) min. breedte	60	60	60	60
H2 (cm) volledige laag	27	30	32	37
H4 (cm) onderste laag	5	5	10	12
Afmetingen aanvulling tot as-diepte 3,0m / tot bodem sleuf (cm)	305	305	320	320
Y (cm) min. breedte	65	65	65	65
H2 (cm) volledige laag	27	30	52	52
H4 (cm) onderste laag	5	5	20	20

Afb. 10. Afmetingen van de ondergrondse sleuven type A.

2. Het uitgraven van de sleuven type B voor de hoogspanningsleiding:
- De sleuven worden geplatst door eerst het asfalt af te frezen, waarna de funderingen opgebroken worden door een kraan. Hierna wordt de aarde weggehaald tot op een diepte van minimum 1,40m –mv; de breedte van de sleuf wordt circa 65cm op de maximale diepte en in een V-vorm uitgegraven, waardoor aan het maaiveld de breedte groter is (maximaal circa 1m).
  - Vervolgens worden houten panelen uitgezet voor de versteviging van de sleufwanden.
  - De sleuf wordt met snelverhardingsbeton aangevuld tot circa 50cm vanaf de bodem van de sleuf.
  - Op ongeveer 10cm van de bodem van de sleuf worden drie aluminium kabels van 400mm² geplatst. Tussen de kabels worden, twee kleinere draineringskabels geplatst. Deze worden samengehouden door een beugel.
  - Bovenop de aanvulling met snelverhardingsbeton wordt een bescherming in polyethereen geplatst.
  - Hierna wordt een optische vezelkabel geplatst. Deze komt te liggen bovenop de bescherming in polyethereen.
  - Hierboven wordt op minimum 15cm een signalisatie in plastic geplatst.
  - Hierboven wordt dan verder de fundering en asfalt voor de weg gerealiseerd.
  - Bovenaan op de weg worden twee kenmerkplaten geplatst die aanduiden waar de hoogspanningskabel gelegen is.

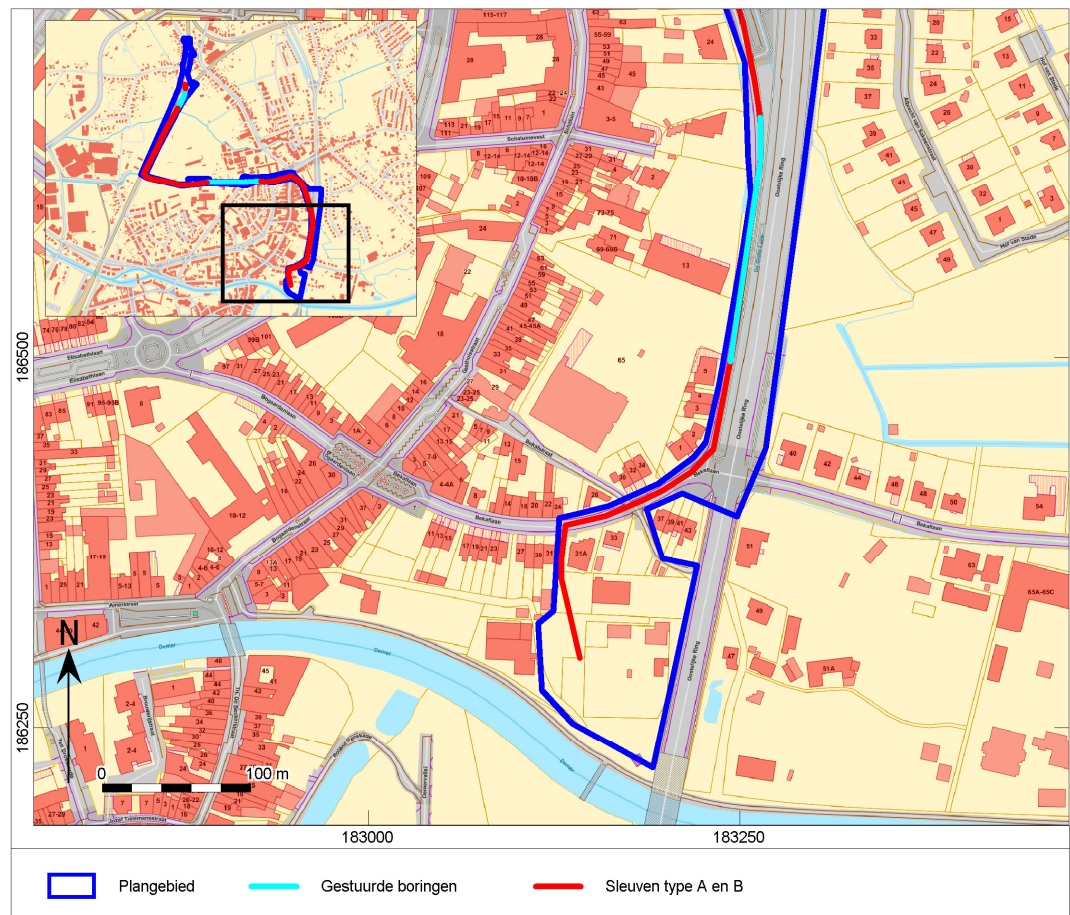
Afb. 11. Schematische weergave van de geplande sleuven type B.

Spanning	Wegkruising Type B 70kV	
	70kV	70kV
Sectie en materiaal van de HS-kabel	400 Alu	1000 Alu
Max Diameter van de HS-kabel (mm)	66	81
Type Plaatsing	Wachtbuizen in betonmassief	
S1 (cm) breedte waarschuwingsrooster	50	50
Aantal Signalisatiebanden	2	2
S2 (cm) as afstand signalisatiebanden	25	25
W (cm) breedte kabelbescherming (°)	55	55
H1 (cm) min. bodem sleuf = standaarddiepte	135	140
H3 (cm) min. thv kabelbescherming	90	90
Z1 (mm) inw diameter PE-buis	130	160
Z2 (mm) uitw diameter PE-buis	140	170
Afmetingen aanvulling tot as-diepte 2,0m / tot bodem sleuf (cm)	210	210
Y (cm) min. breedte	60	60
H2 (cm) volledige laag	45	50
H4 (cm) onderste laag	10	10
Afmetingen aanvulling tot as-diepte 3,0m / tot bodem sleuf (cm)	310	310
Y (cm) min. breedte	65	65
H2 (cm) volledige laag	52	52
H4 (cm) onderste laag	10	10

Afb. 12. Afmetingen van de ondergrondse sleuven type B.

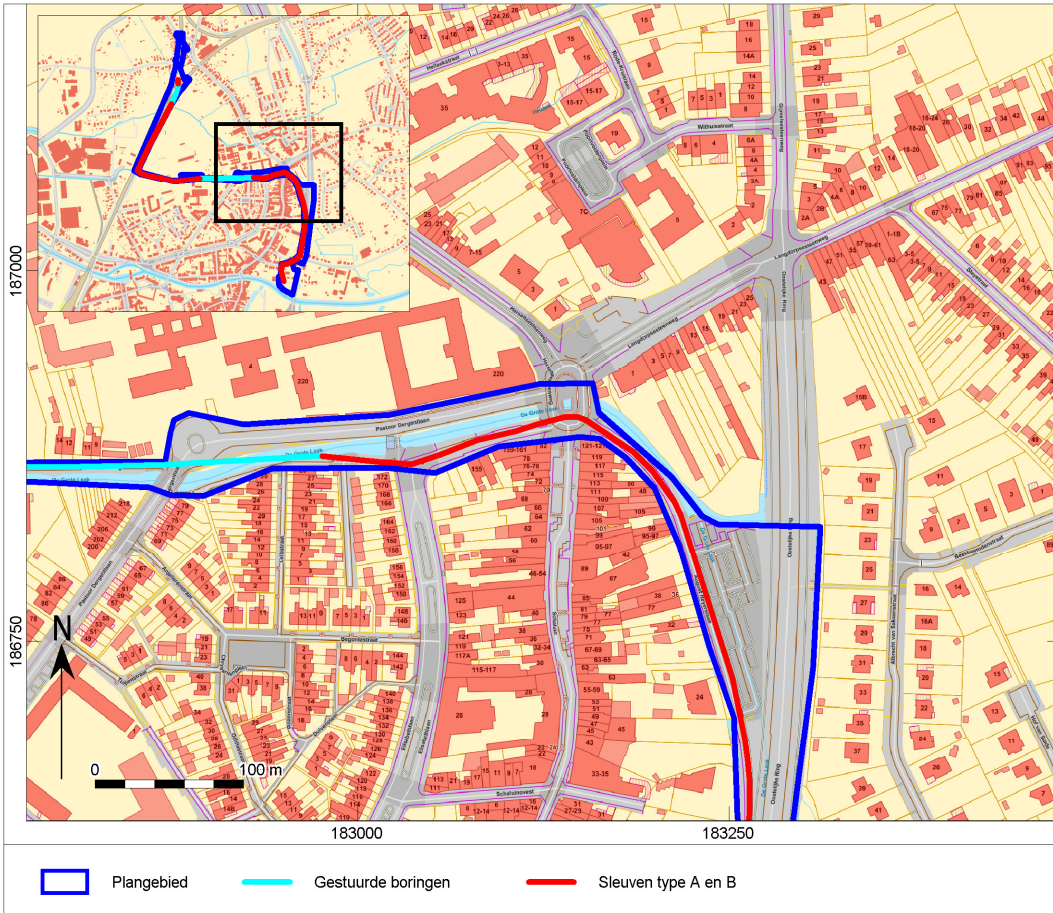
3. Het leggen van de hoogspanningsleiding door middel van een gestuurde boring loopt als volgt:
  - a. Om de gestuurde boring te realiseren wordt aan weerskanten van de gestuurde boring een put gegraven van circa 3 tot 4m breed en tot maximaal 3m diep.
  - b. In één put wordt de gestuurde boring ingezet naar de locatie van de andere put. Deze boring zal onder een hoek van 30° gebeuren tot een maximale diepte van 6 á 10m –mv.
  - c. Door deze boring worden dan de wachtbuizen getrokken.
  - d. Vervolgens worden de putten afgedekt, waarna de wegenis herstelt wordt.

De nieuwe hoogspanningsleiding zal starten aan de bestaande post in het zuiden van het plangebied (afb. 13). Aan de post wordt er gestart met een sleuf van het type A richting de Bekaflaan. Aan deze weg wordt naar rechts gedraaid richting de August Reyerslaan. De oversteek naar de August Reyerslaan gebeurt via een sleuf type B. Daarna loopt het tracé verder richting het noorden. De sleuf onder de August Reyerslaan wordt onderbroken door een gestuurde boring (afb. 13). Aan het begin van de zwakke bocht richting het ronde punt wordt opnieuw gekozen voor een sleuf tot aan het ronde punt. Voor de sleuven onder de August Reyerslaan wordt opnieuw het type A gebruikt, dit type kan hier en daar echter onderbroken worden door het type B.

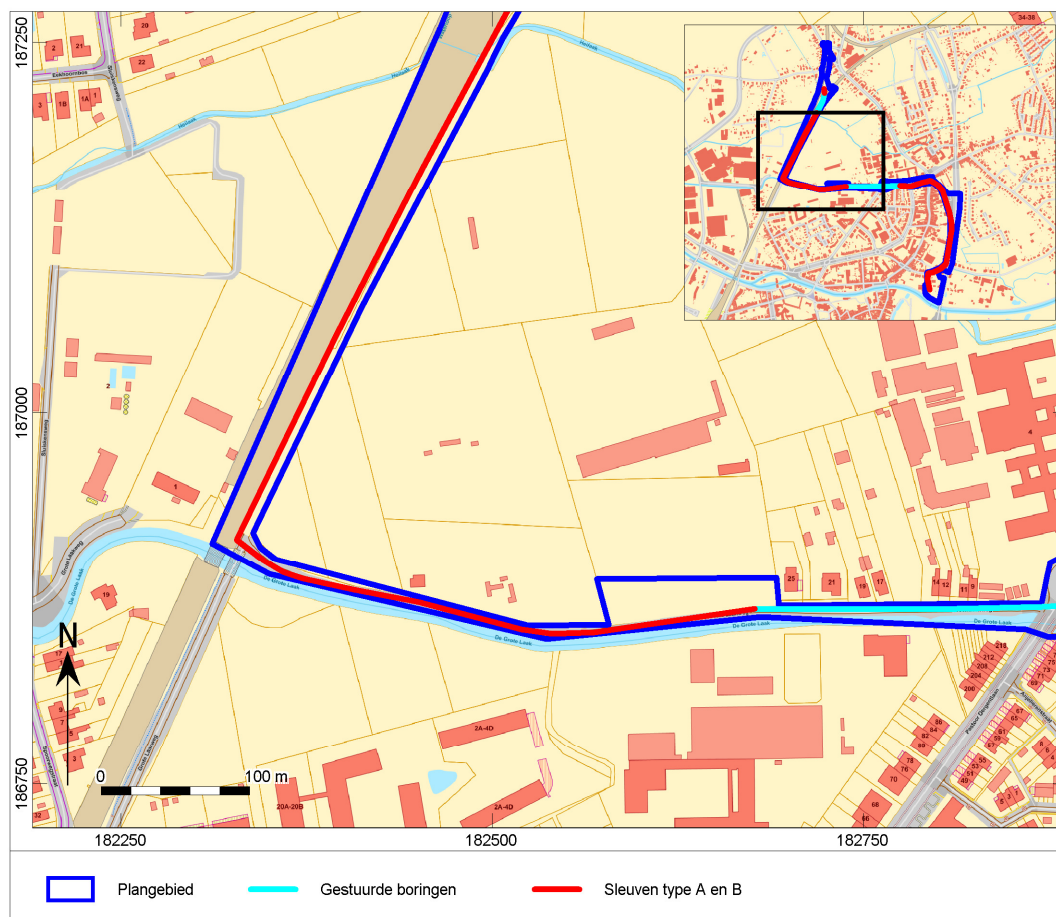
Afb. 13. Deel 1 van het tracé.

De sleuf buigt af richting het westen en gaat onder het ronde punt door naar de Elisabethlaan en de Pastoor Dergentlaan (afb. 14). De nieuwe hoogspanningsleiding zal vervolgens de Grote Laak kruisen. Om dit te realiseren, wordt gebruik gemaakt van een gestuurde boring. Deze boring zal tot net na de huizen aan de Grote Laakweg reiken.

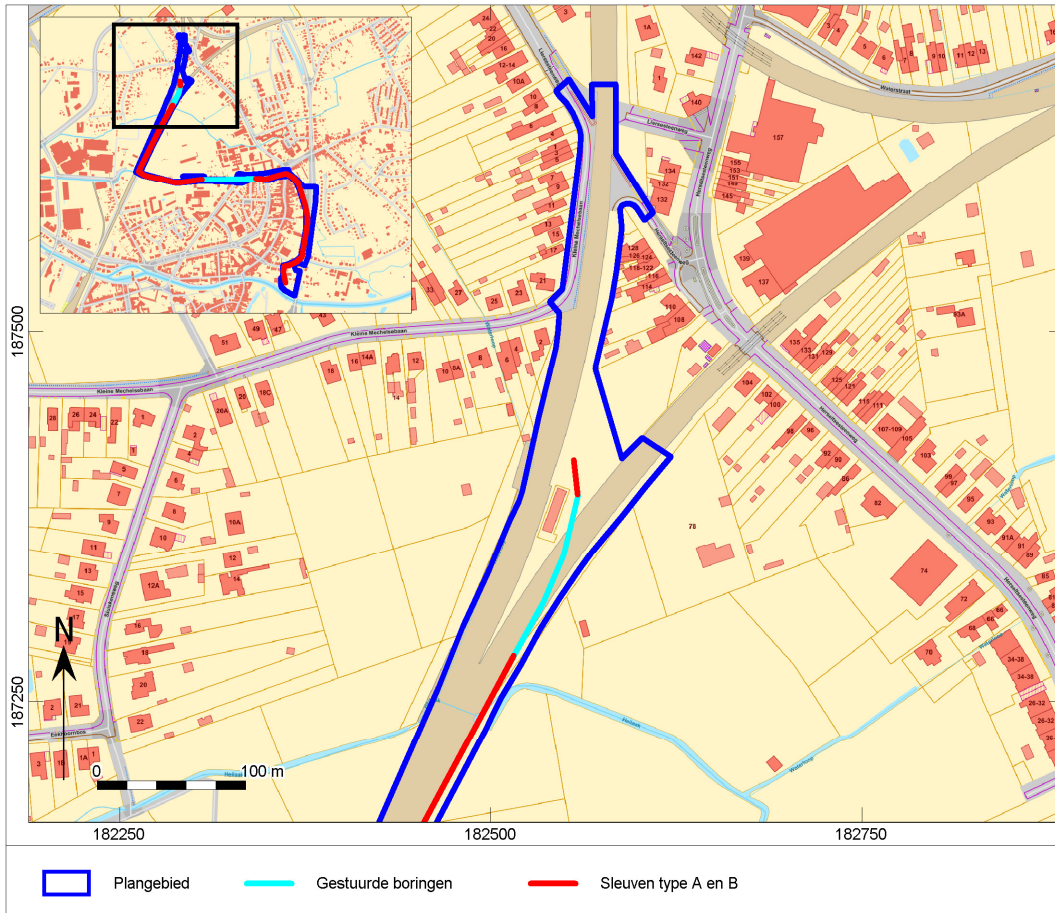
Afb. 14. Deel 2 van het tracé.

Vervolgens zal er terug overgegaan worden op een sleuf type A (afb. 15). Aan de spoorweg draait het tracé richting het noorden. De sleuf komt in de berm te liggen, tussen het betonnen fietspad en de spoorweg.

Afb. 15. Deel 3 van het tracé.

De sleuf wordt verder getrokken richting het nieuwe tractiestation in het noorden van het plangebied. Om dit station te bereiken dienen de spoorwegen gekruist te worden (afb. 16). Dit gebeurt opnieuw via een gestuurde boring. Vervolgens volgt nog een korte sleuf tot aan het tractiestation.

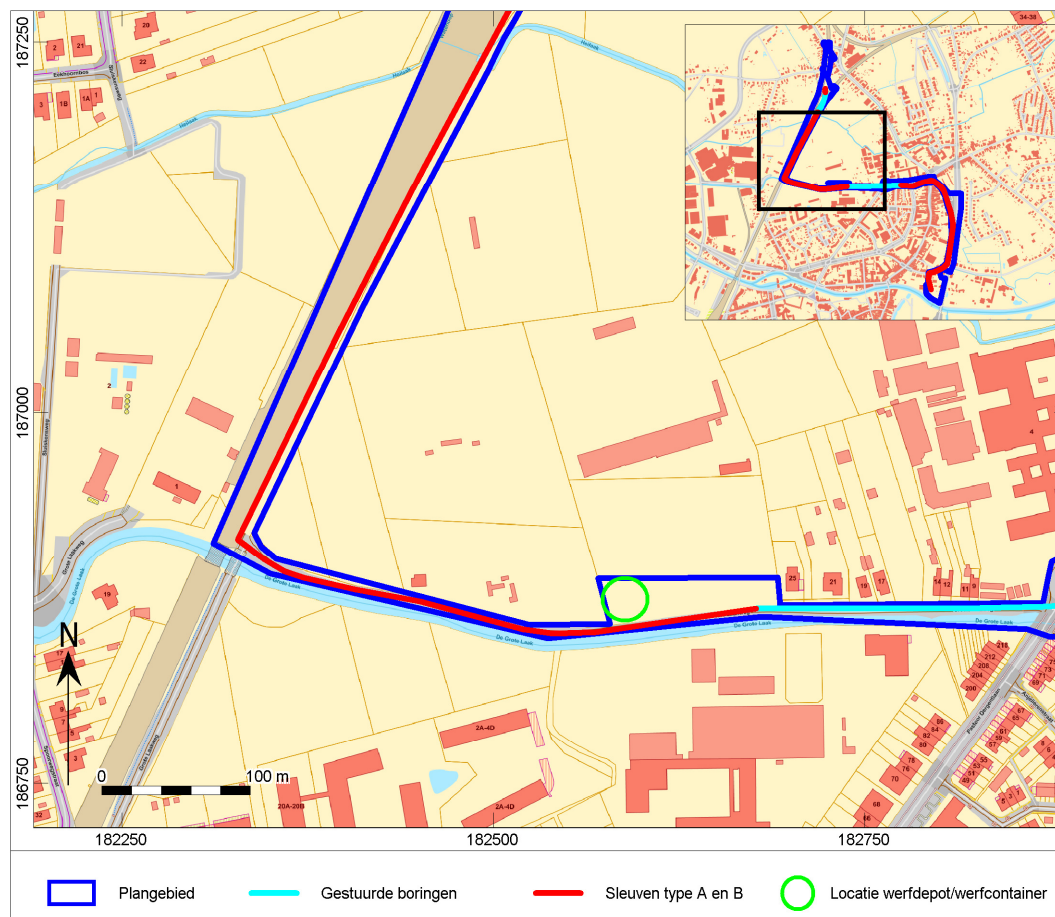
Afb. 16. Deel 4 van het tracé.

Werfinrichting

Centraal binnen het plangebied, aan de Grote Laakweg (afb. 17) zal een werfdepot/werfcontainer komen te liggen. Er dienen geen bodemingrepen te gebeuren om de werfcontainer te plaatsen.

Werkzones

Verder zullen werkzones voorzien worden om de werken uit te voeren. Deze zones krijgen een breedte van minimum 3m en komen langs de sleuf te liggen. Ook ter hoogte van de werkzones worden geen bodemingrepen gepland. Wanneer er geen bestaande verharding aanwezig is, zullen wel rijplaten worden geplaatst. Hiervoor dient de bodem niet afgegraven te worden.

Afb. 17. Aanduiding locatie werfdepot/werfcontainer.

De consequentie van de voorgenoemde ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

1.1.5 Juridisch kader

Artikel 5.4.1. (07/07/2017 -)

Voorafgaand aan het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen moet een archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 en artikel 5.4.12 opgesteld en bekrachtigd worden in volgende situaties:

- 1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;
  - 2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;
  - 3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones.
- Voor de toepassing van dit artikel op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen wordt van die verplichting vrijgesteld:

- 1° indien de aanvraag volledig betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering;*
- 2° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden aan bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden binnen een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones, waarbij de oppervlakte van de ingreep in de bodem buiten het gabarit van de bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden minder dan 100 m² beslaat;*
- 3° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden aan bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden buiten een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten een voorlopig of definitief beschermde archeologische site, waarbij de oppervlakte van de ingreep in de bodem buiten het gabarit van de bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden minder dan 1000 m² beslaat, wanneer de lijninfrastructuur waarvoor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd meer dan 1000 meter bedraagt;*
- 4° indien de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem minder dan 5000 m² beslaat, en de betrokken percelen volledig gelegen zijn buiten woongebied of recreatiegebied en buiten archeologische zones opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten beschermde archeologische sites;*
- 5° indien de handelingen louter betrekking hebben op verbouwingswerken of vernieuwbouw, zonder bijkomende ingreep in de bodem;*
- 6° indien de handelingen louter betrekking hebben op de regularisatie van vergunningsplichtige projecten, overeenkomstig artikel 81 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en alle ingrepen in de bodem al zijn uitgevoerd;*
- 7° indien de stedenbouwkundige aanvraag kadert in verbeterd bodembeheer en uitsluitend betrekking heeft op een reliëfwijziging in agrarisch gebied, niet gelegen in een archeologische zone zoals opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones of een voorlopig of definitief beschermde archeologische site, als gevolg van een afgraving van teelaarde tot 40 cm en de latere toevoeging met dezelfde teelaarde.*

De Vlaamse Regering kan de nadere regels voor deze vrijstellingen bepalen.

De aanvrager van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen kan een al bekrachtigde archeologienota indienen als de aanvraag betrekking heeft op hetzelfde perceel of dezelfde percelen en als de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de werkzaamheden die in de bekrachtigde archeologienota zijn omschreven.

Als er in de archeologienota een archeologische opgraving werd opgelegd, moet deze zijn uitgevoerd en moet daarover een archeologierapport aan het agentschap zijn bezorgd. In het geval dat er gebruik is gemaakt van onderafdeling 7 van deze afdeling, moet de bekrachtigde nota zijn uitgevoerd. Als er in de nota een archeologische opgraving wordt opgelegd, moet daarover een archeologierapport aan het agentschap zijn bezorgd.

De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning. De verplichting tot de opmaak van een archeologienota wordt gekoppeld aan oppervlaktecriteriën. Vanwege de ligging van het plangebied gedeeltelijk in een vastgestelde archeologische zone, gedeeltelijk binnen een woongebied en het gegeven dat de opdrachtgever niet publieksrechtelijk is, geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota bij bodemingrepen groter dan of gelijk aan 100m², waarbij het perceeloppervlak groter of gelijk aan 300m².

Aangezien de geplande ingrepen in het te ontwikkelen gebied in totaal een oppervlakte van ongeveer 2250 m² beslaan (binnen een totaal perceelsoppervlak van 86569m²) en daarmee de maximale onderzoeksgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer een bekrachtigde archeologienota te laten opmaken.²

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 2.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.³

De eventuele vondsten en bijhorende documentatie die tijdens het archeologisch onderzoek worden verzameld, zullen voorlopig worden bewaard bij Vlaams Erfgoed Centrum bvba. Na afronding van het totale onderzoek zullen de vondsten en data worden overgedragen.

1.1.6 Doelstelling en vraagstelling

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Het bureauonderzoek vormt binnen de archeologienota de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van het bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij worden onder andere de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), relevante historische kaarten en informatiebronnen omtrent de ondergrond gebruikt.

De beschrijving van de historische, archeologische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

Aardkundige gegevens:

- Quartairgeologische kaart 1:50.000
- Bodemkaart 1:50.000
- Hoogteverloopkaarten
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
- Profielbeschrijvingen opgesteld bij opmaak van de bodemkaart

Archeologische gegevens:

- Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Historische gegevens:

- Kadasterplan
- Ferraris kaarten uit 1771-1778

² <https://geo.onroerenderfgoed.be>

³ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016

- Atlas der buurtwegen 1840-1850
- Vandermaelenkaart 1846-1854
- Topografische kaart
- Luchtfoto's 1979-2015

Externe partijen:

- Input Onroerend Erfgoed
- Regio-experts
- Literatuur
- Gemeente
- Amateurarcheologen en heemkundekringen
- Nutsmaatschappijen
- Iconografische bronnen
- Toponymie
- Huidige gebruikers

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Het onderzoeksgebied kenmerkt zich aardwetenschappelijk als volgt:

Bron	Informatie
Tertiaire kaart ⁴	Formatie van Diest
Quartairgeologische kaart 1:50.000 (afb. 18) ⁵	<p>Profieltype 1a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FH: Fluviaale afzettingen (organochemisch en perimarien inclus), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). - ELPw: Eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. Deze karteereenheid is mogelijk afwezig. - HQ: Hellingsafzettingen van het Quartair. Deze karteereenheid is mogelijk afwezig. - FLPw: Fluviaale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Deze karteereenheid is mogelijk aanwezig. <p>Profieltype 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ELPw: Eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. Deze karteereenheid is mogelijk afwezig. - HQ: Hellingsafzettingen van het Quartair. Deze karteereenheid is mogelijk afwezig. - FLPw: Fluviaale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). <p>Profieltype 3a:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FH: Fluviaale afzettingen (organochemisch en perimarien inclus), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). - ELPw: Eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. Deze karteereenheid is mogelijk afwezig. - HQ: Hellingsafzettingen van het Quartair. Deze karteereenheid is mogelijk afwezig. - FLPw: Fluviaale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Deze karteereenheid ontbreekt mogelijk.
Geomorfologie ⁶	Grens Hageland en Kempen
Bodemkaart 1:50.000 ⁷	<ul style="list-style-type: none"> - Zdm: Matig natte zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. - Zcm: Matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. - sPep: Matig droge licht zandleembodem zonder profiel op een zandsubstraat beginnend op geringe diepte.

⁴ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁵ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁶ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁷ <http://www.geopunt.be/kaart>.

Bron	Informatie
	<ul style="list-style-type: none"> - Eep: Sterk gleyige kleibodem zonder profiel. - sPdp: Matig natte licht zandleembodem zonder profiel op een zandsubstraat beginnend op geringe diepte. - Scf: Matig droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont. - OB: Bebouwde zone. - Sep: Natte lemig zandbodem zonder profiel.
Reeds verrichte boringen ⁸	<p>In het oosten van het plangebied werden in het verleden reeds een aantal geologische boringen uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een eerste boring werd, in 1972, uitgevoerd (GEO-71/630-b39). Volgens de bodemkaart komt op deze locatie een sPep-bodem voor.⁹ <p>0 – 50cm –mv: bruingrijs fijn zand, leemhoudend, weinig plantenresten, kalkloos.</p> <p>50 – 100cm –mv: bruin zand, leemhoudend.</p> <p>100 – 150cm –mv: grijs grof zand.</p> <p>150 – 200cm –mv: idem, silexkeien.</p> <p>200 – 300cm –mv: grijsgroen zand.</p> <p>300 – 350cm –mv: ontbreekt.</p> <p>350 – 400cm –mv: grijs grof zand met silexkeien en kleiige zandnoten.</p> <p>(0 – 1m –mv: Quartair; vanaf 1m –mv: Tertiair)</p> - Meer naar het zuiden werd een tweede boring uitgevoerd in 1972 (GEO-71/630-b38). Volgens de bodemkaart komt hier een Eep-bodem voor.¹⁰ <p>0 – 50cm –mv: bruine klei, sterk zandhoudend, kalkloos.</p> <p>50 – 100cm –mv: grijs zand met enkele bruine kleibrokken.</p> <p>100 – 150cm –mv: grijsbruin zand, weinig kleihoudend.</p> <p>150 – 200cm –mv: grijsgroen grof zand, kleihoudend.</p> <p>200 – 250cm –mv: grijsgroen zand, weinig kleihoudend.</p> <p>250 – 300cm –mv: grijsgroen zand.</p> <p>300 – 350cm –mv: idem, silexkeien.</p> <p>350 – 400cm –mv: ontbreekt.</p> <p>(0 – 1,5m –mv: Quartair; vanaf 1,5m –mv: Tertiair)</p> - Een volgende boring dateert eveneens uit 1972 (GEO-71/630-b37). Volgens de bodemkaart zou ook hier een Eep-bodem voorkomen.¹¹ <p>0 – 50cm –mv: bruin zand met grote kleibrokken, weinig veenhoudend, kalkloos.</p> <p>50 – 100cm –mv: bruinrijze klei.</p> <p>100 – 150cm –mv: bruine klei met weinig grijs fijn zand.</p>

⁸ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁹ <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150838/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>

¹⁰ <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150837/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>

¹¹ <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150836/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>

Bron	Informatie
	150 – 200cm –mv: grijsbruine klei, veenhoudend. 200 – 250cm –mv: grijze klei, fijn zandhoudend, veenhoudend. 250 – 350cm –mv: grijs grof zand met silexkeitjes. 350 – 450cm –mv: idem, silexkeien (4cm). 450 – 500cm –mv: ontbreekt. (0 – 2,5m –mv: Quartair; vanaf 2,5m –mv: Tertiair)
	- Een laatste boring dateert ook uit 1972 (GEO-71/630-b36). Ook hier komt volgens de bodemkaart een Eep-bodem voor. 0 – 100cm –mv: bruine klei, kalkloos. ¹² 100 – 200cm –mv: groen zand, kleihoudend. 200 – 250cm –mv: grijs grof zand met enkele kleine silexkeitjes. 250 – 300cm –mv: idem, silexkeitjes. (0 – 1m –mv: Quartair; vanaf 1m –mv: Tertiair)
Hoogtekaart ¹³	Tussen 12m TAW en 16m TAW.
Bodemerosie ¹⁴	Medium erosiegevoelig

Aarschot is aan de Demer gelegen. Deze rivier vormt de grens tussen het Hageland en de Kempen. De vallei van de Demer is opgebouwd uit zand- en kleipakketten, aangevoerd door de zijrivieren. De oude stadskern is aan de voet van de Kouterberg gelegen, een ijzerzandsteenheuvel. De top van de Kouterberg is op ongeveer 52m TAW gelegen, terwijl de alluviale vlakte zich op een hoogte van ongeveer 14m TAW bevindt.¹⁵

Volgens de Tertiaire kaart (65 tot 1,7 miljoen jaar geleden) is in de omgeving van het plangebied de Formatie van Diest aanwezig. Deze groenig tot bruinig, glauconietrijke half grove zanden zijn steeds zwak kleihoudend (kleverig), met aan de top veelvuldige violette kleilaagjes. De formatie werd gevormd tijdens het Tortonien en Vroeg-Messinien (ongeveer 11 tot 7 miljoen jaar geleden). Ze werd gevormd tijdens de laatste grote transgressie van de zee vanuit het noorden, waarbij een groot deel van de landmassa, inclusief België, onder water viel. Plaatselijk kan de formatie 100m dik zijn.¹⁶ Volgens enkele virtuele boringen komen de Tertiaire lagen voor op een diepte van ongeveer 8m tot 13m –mv. De Formatie van Diest zou binnen het plangebied een dikte van ongeveer 33m hebben.¹⁷

Volgens de Quartair geologische kaart (afb. 18) schuurden Laat-Pleistocene fluviatiele afzettingen zich, mogelijk over het hele plangebied, in het tertiaire substraat. Waarna het gebied mogelijk bedekt werd door eolische afzettingen uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Ter hoogte van de profieltypen 1a en 3a werden deze afzettingen opnieuw afgedekt door fluviatiele afzettingen uit het Holoceen.

De Grote Laak loopt door het plangebied. Deze rivier splitst zich, ter hoogte van Aarschot, af van de Demer en mondt, ten noordwesten van Werchter, in de Dijle uit. In het noorden wordt het gebied gekruist door de Heilaak. Deze brede sloot is een bijrivier van de Dijle. Net ten zuiden van het plangebied stroomt de Demer. Deze rivier maakt deel uit van het stroomgebied van de Schelde en wordt beschouwd als een regenrivier. De

¹² <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150835/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>

¹³ <http://www.geopunt.be/kaart>

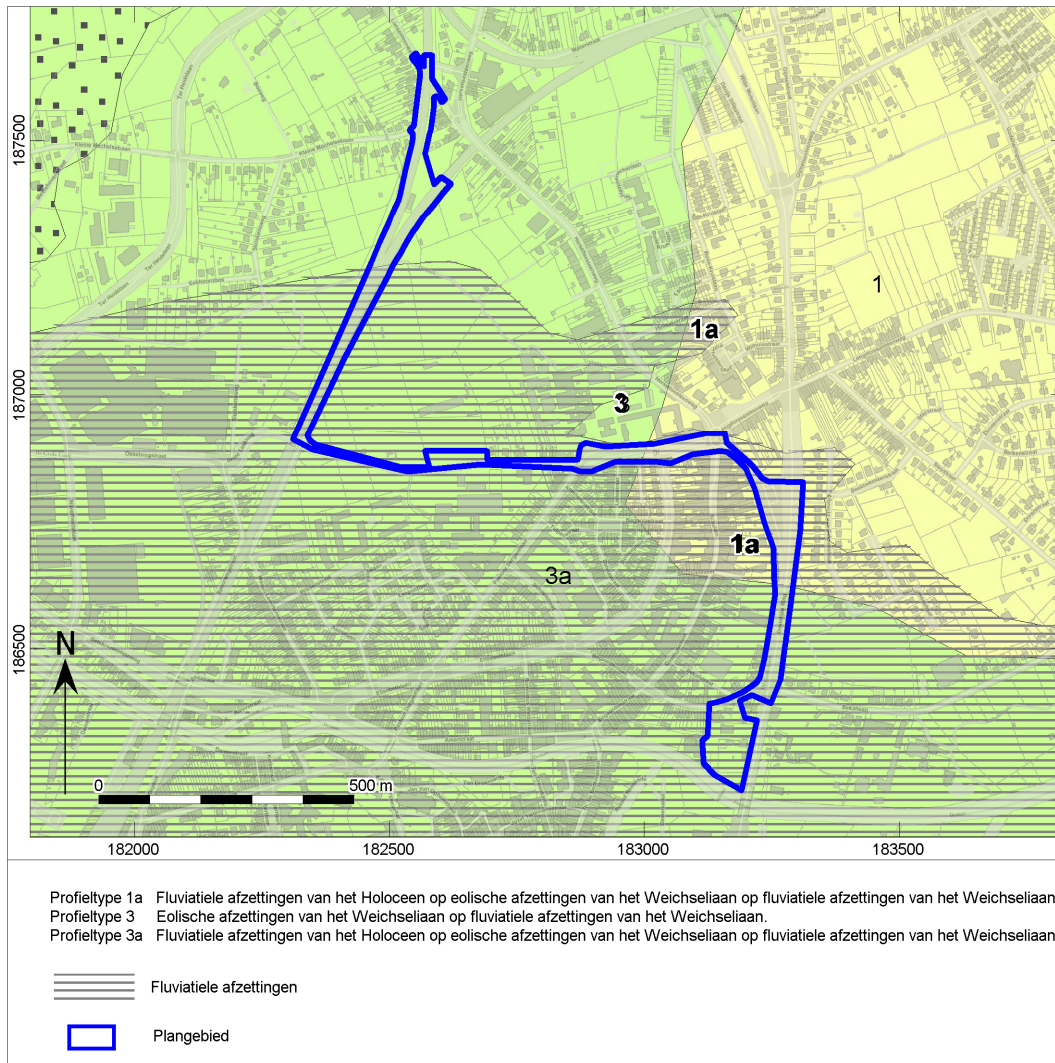
¹⁴ <http://www.geopunt.be/kaart>

¹⁵ <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/140036>

¹⁶ Gullentops, F, Vandenbergh, N, 1995.

¹⁷ <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=verkenner#ModulePage>

Demer ontspringt in het oosten van Tongeren en mondt bij Werchter uit in de Dijle.¹⁸ De fluviatiele afzettingen binnen het plangebied zijn afkomstig van deze rivieren.

Afb. 18. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.

Volgens de bodemkaart komen verschillende bodemtypes voor binnen het plangebied en kunnen zowel zandbodems, lichte zandleembodems als kleibodems aangetroffen worden. In het noorden van het tracé komen een matig natte zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont (Zdm) en een matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont (Zcm) voor. Vervolgens wisselen de kleibodems en de lichte zandleembodems elkaar af. De kleibodems zijn van een fluviatiele afkomst, wat overeenkomt met de gegevens op de Quartair geologische kaart. Van noord naar zuid komen de volgende types voor: een matig droge licht zandleembodem zonder profiel op een zandsubstraat beginnend op geringe diepte (sPep), een sterk gleyige kleibodem zonder profiel (Eep), een matig natte licht zandleembodem zonder profiel op een

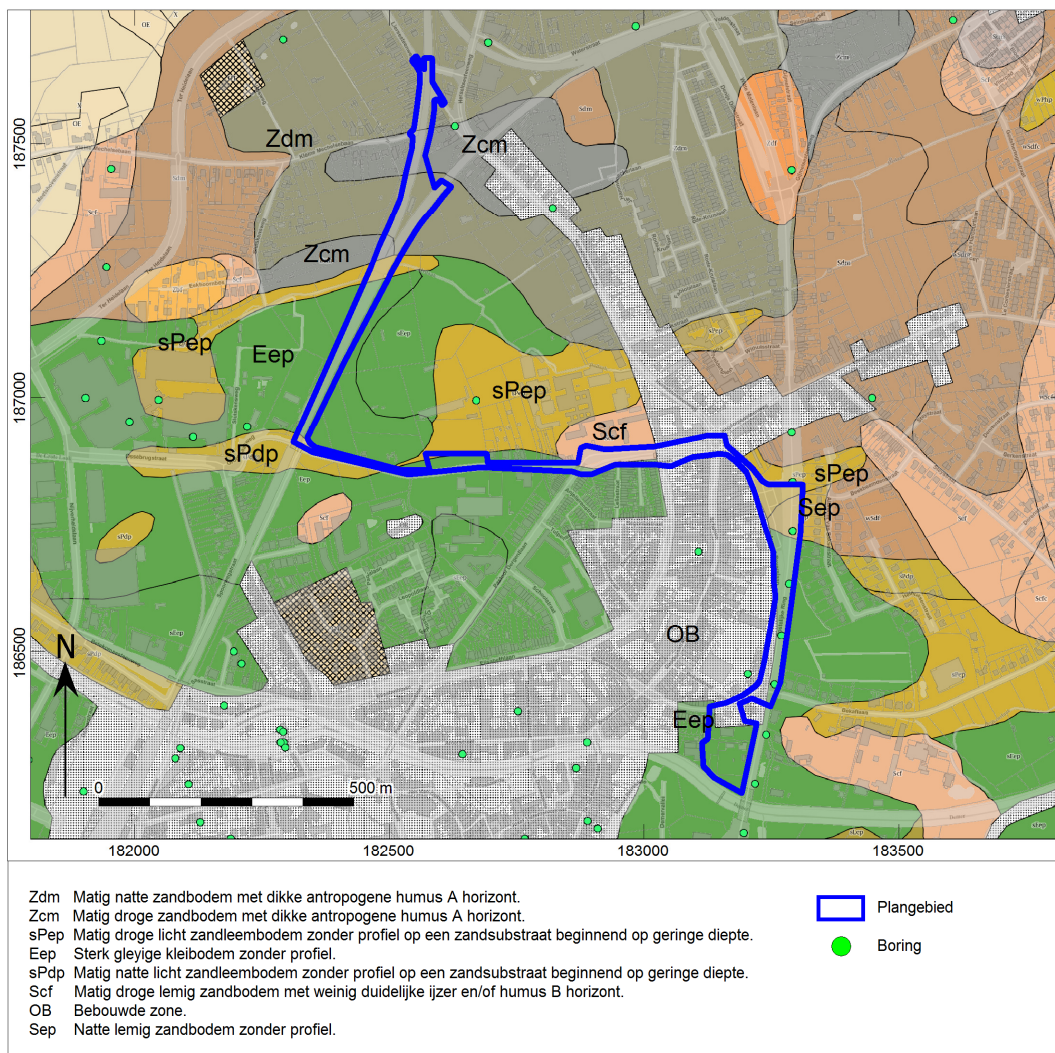
¹⁸ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135002>

zandsubstraat beginnend op geringe diepte (sPdp), een matig droge lemig zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B horizont (Scf) en een natte lemig zandbodem zonder profiel (Sep). In het oosten komt in, delen van het plangebied, een bebouwde zone voor. Op deze locaties zou het bodemprofiel reeds gewijzigd of vernietigd zijn door de ingrepen van de mens.

In het noorden van het plangebied zou een dikke antropogene humus A-horizont of plaggendek voorkomen. Dit zijn bodems met een dikke (>60cm) humeuze bovengrond, die ontstaan is door het eeuwenlange gebruik van heideplaggen en/of plaggenmest. Hierdoor werden de cultuurgronden geleidelijk opgehoogd. Ter hoogte van de bebouwde zone zou het bodemprofiel reeds gewijzigd of vernietigd zijn door ingrepen van de mens.

In het oosten van het plangebied werden in het verleden reeds enkele geologische boringen uitgevoerd. Deze vier boringen werden 1972 uitgevoerd. De meest noordelijke boring werd, volgens de bodemkaart, in een matig droge licht zandleembodem zonder profiel op een zandsubstraat beginnend op geringe diepte (sPep) uitgevoerd. De gegevens die afgeleid werden uit deze boring komen overeen met dit bodemtype. Het zandsubstraat begint op een diepte van 50cm –mv. De eerste meter kan geïnterpreteerd worden als Quartaire afzettingen, terwijl de diepere lagen als Tertiaire afzettingen geïnterpreteerd kunnen worden.

De overige drie boringen werden, volgens de bodemkaart, uitgevoerd in een sterk gleyige kleibodem zonder profiel. De gegevens uit deze boringen komen hier ook mee overeen. De boringen worden hier van noord naar zuid overlopen. Volgens de gegevens van de eerste boring kunnen de eerste 1,5m als Quartaire afzettingen geïnterpreteerd worden en de diepere lagen als Tertiair. Bij de volgende boring lijken de Quartaire lagen tot een diepte van 2,5m –mv te reiken, terwijl de diepere lagen als Tertiair geïnterpreteerd kunnen worden. Tenslotte kan de eerste meter van de laatste boring als Quartaire afzetting geïnterpreteerd worden en de diepere lagen als Tertiair.

Afb. 19. Het plangebied op de bodemkaart.

Volgens de hoogtekkaart (afb. 20 – 25) is het plangebied in een beekvallei van de Demer gelegen. De Kouterberg bevindt zich ten zuiden van het gebied (afb. 27).

De hoogte van het plangebied varieert tussen 16m TAW en 12m TAW. De diepste punten op het lengtetraçé komen overeen met de punten waarop het profiel de Grote Laak kruist, ter hoogte van de profielen S-T en U-V. De plotse daling van 15m TAW naar 14m TAW doet zich voor ter hoogte van het profiel M-N. Het plangebied maakt hier een bocht naar het oosten, weg van de spoorweg. De spoorweg is, op deze locatie, ongeveer een meter hoger gelegen dan het omliggende landschap.

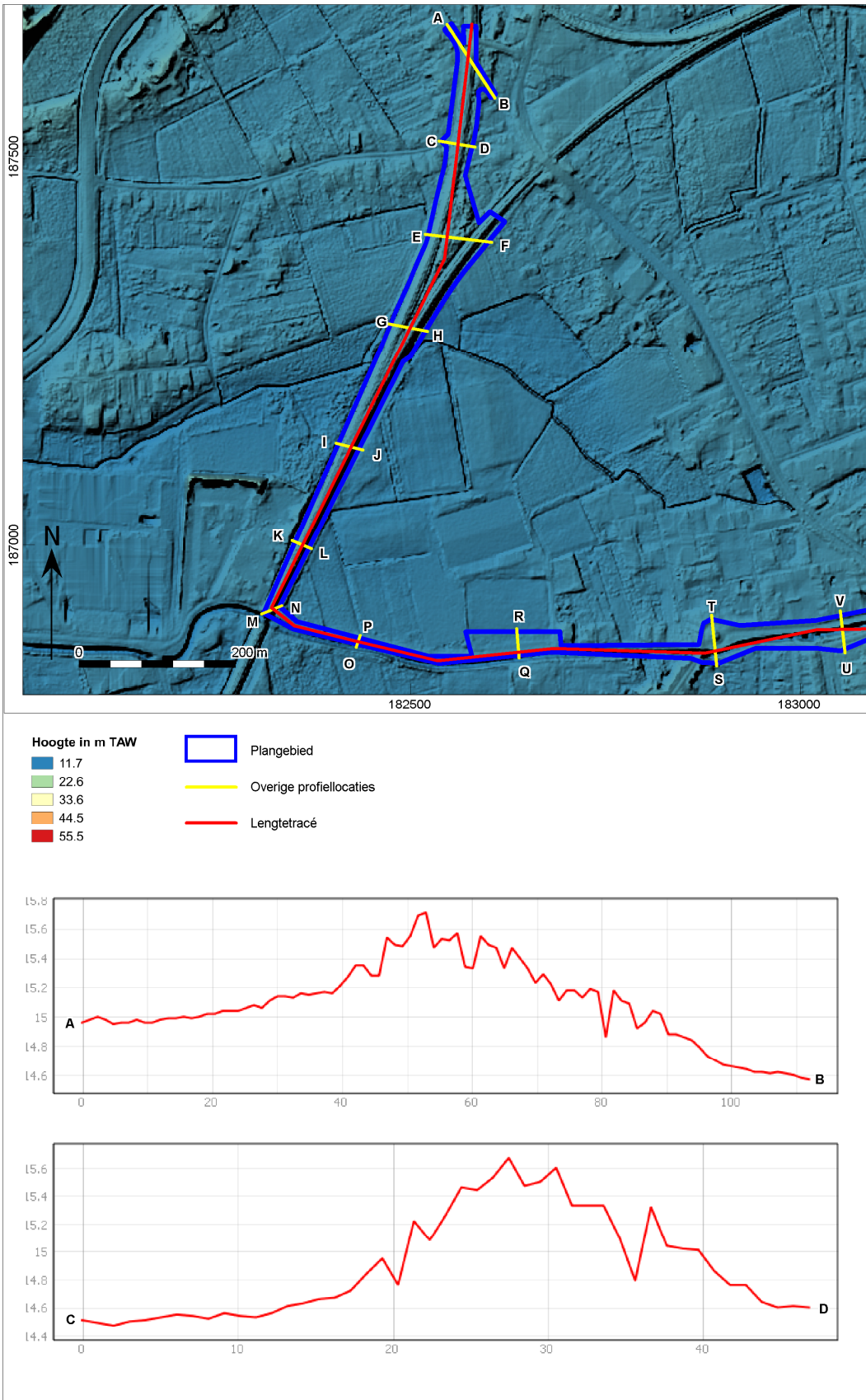
De spoorweg bevindt zich dus op een ophoging. Dit kan ook afgeleid worden van de profielen dwars op de spoorweg. In het noorden bedraagt de verhoging ongeveer 80cm en deze loopt op tot 2m ten opzichte van het omliggende terrein. Ter hoogte van het profiel E-F is ook een berm gelegen tussen de twee sporen. Deze berm is nog 20cm tot 40cm hoger gelegen dan de sporen en ongeveer 1,20m hoger dan het omliggende terrein.

Ter hoogte van het profiel M-N maakt het plangebied een bocht richting het oosten, waardoor het terrein daalt. Ter hoogte van het profiel O-P is het plangebied op een hoogte van ongeveer 13,8m TAW gelegen. De daling net ten zuiden van het plangebied wordt veroorzaakt door de Grote Laak, die op deze locatie net ten zuiden van het plangebied stroomt. Ter hoogte van de werkzones is het profiel Q-R gelegen. Van dit profiel

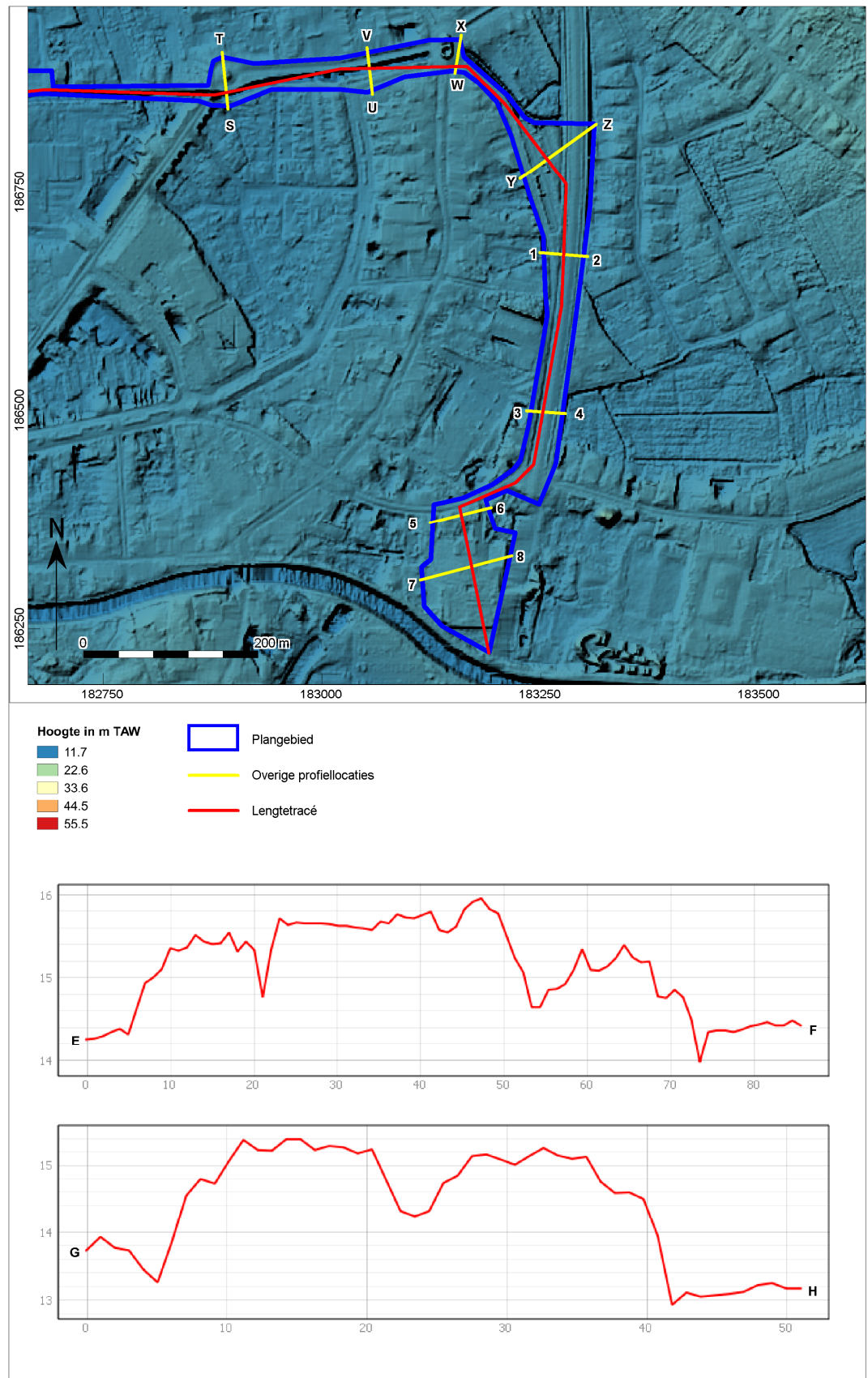
kan afgeleid worden dat het terrein lichtjes daalt richting het noorden. De inhammen in de profielen S-T en U-V zijn te wijten aan het feit dat deze profielen de Grote Laak kruisen.

Aan het profiel W-X draait het plangebied terug naar het zuiden. In het zuiden daalt dit profiel van ongeveer 15,2m naar 14,9m TAW. Mogelijk werd het gebied ten zuiden van de Pastoor Dergentlaan lichtjes opgehoogd in functie van de bebouwing, maar dit valt niet met zekerheid af te leiden van het profiel. Ook te hoogte van het profiel Y-Z is het terrein terug op een hoogte van ongeveer 15m TAW gelegen. Ten oosten van de oostelijke ring daalt het terrein wel naar ongeveer 13m TAW. Langs deze weg is namelijk een gracht of beekje gelegen. Op profiel 1-2 zijn aan beide kanten van de weg grachten zichtbaar.

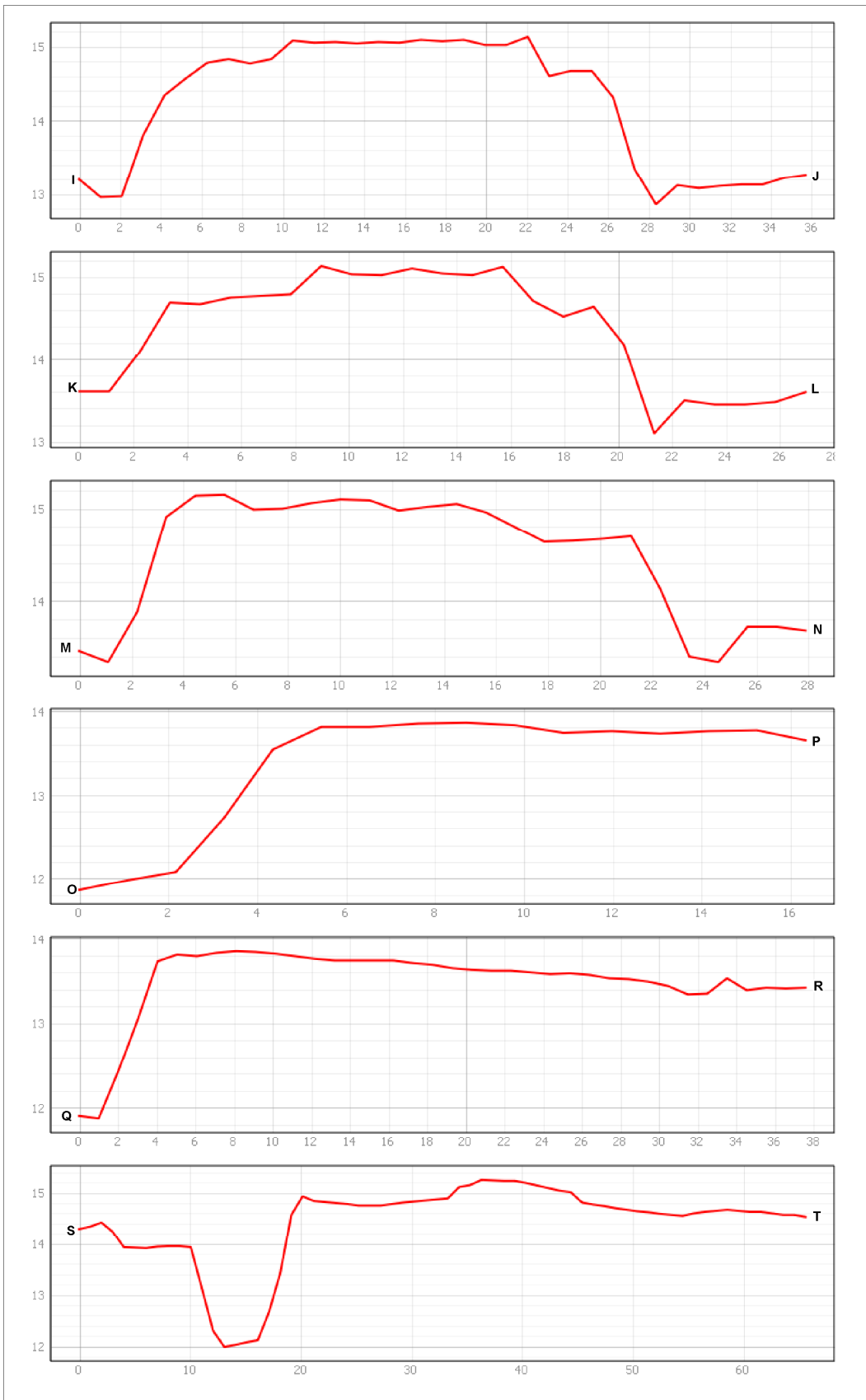
In het zuiden van het plangebied, aan de post, is het terrein op een hoogte tussen ongeveer 14,8m en 15,2m TAW gelegen.

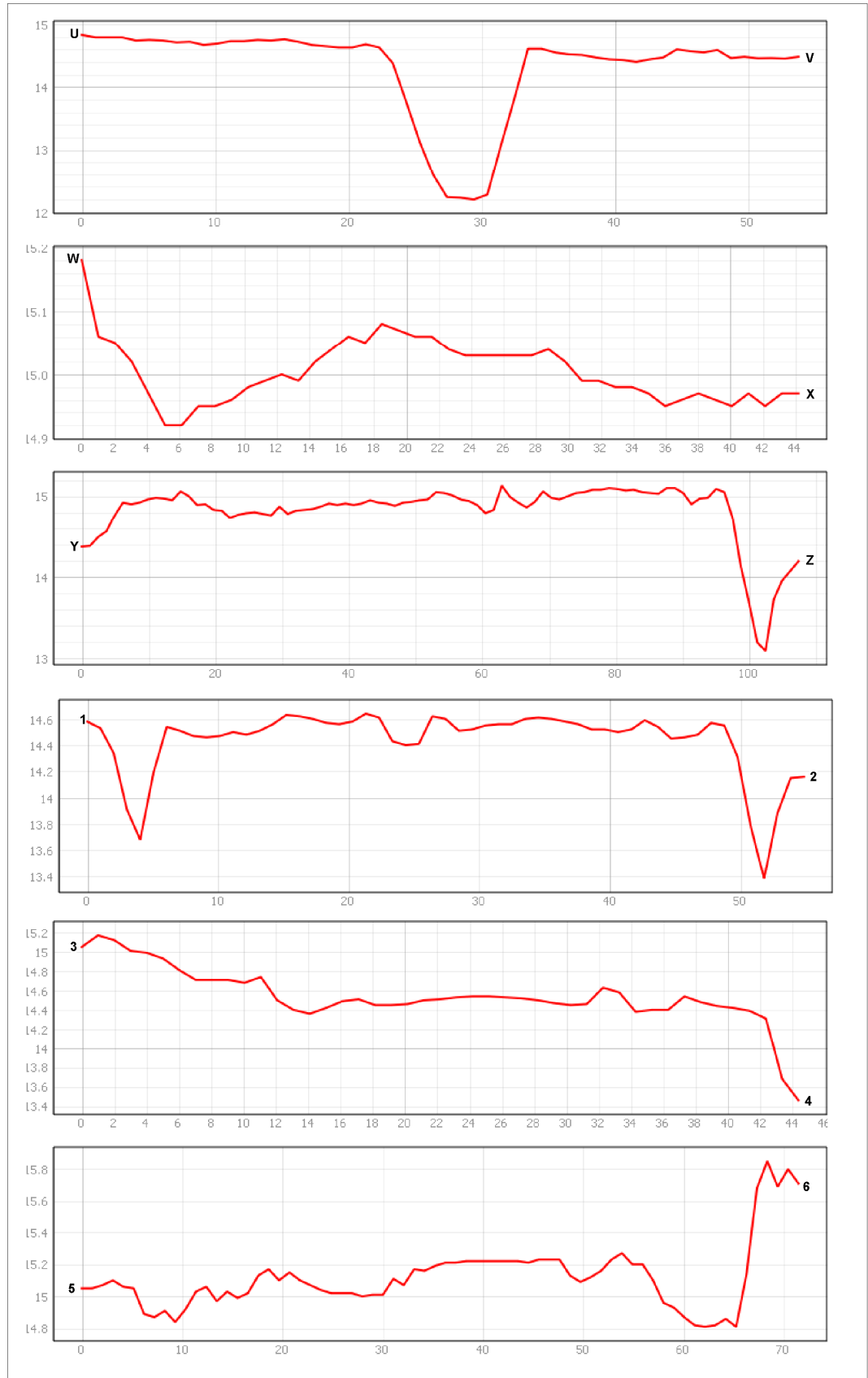
Afb. 20. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop – Deel 1.

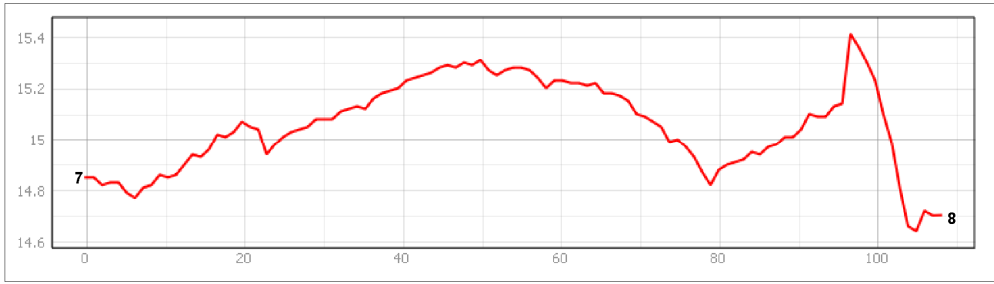
Afb. 21. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop – Deel 2.

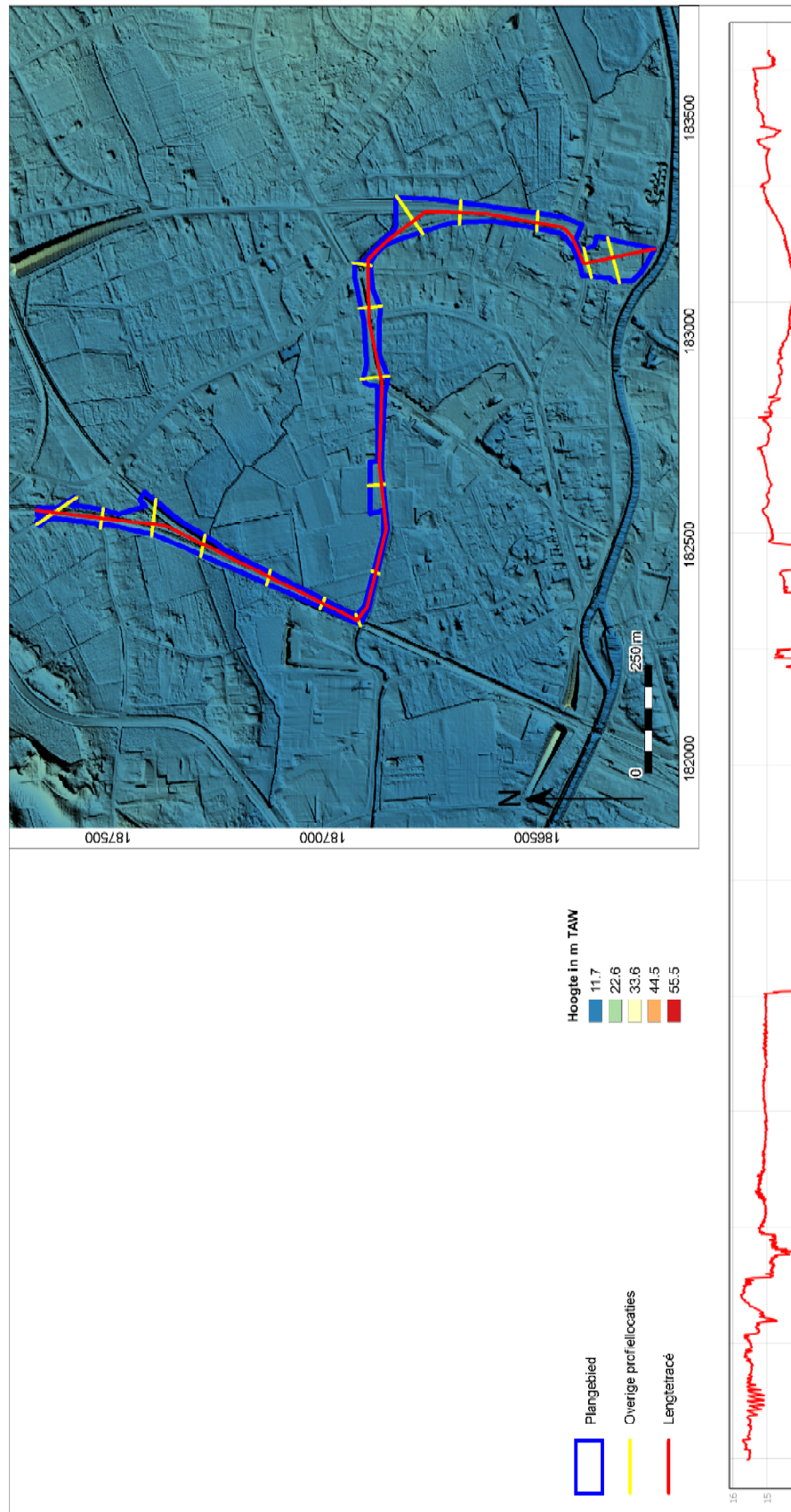
Afb. 22. Profielen hoogteverloop I-J tot en met S-T.

Afb. 23. Profielen hoogteverloop U-V tot en met 5-6.

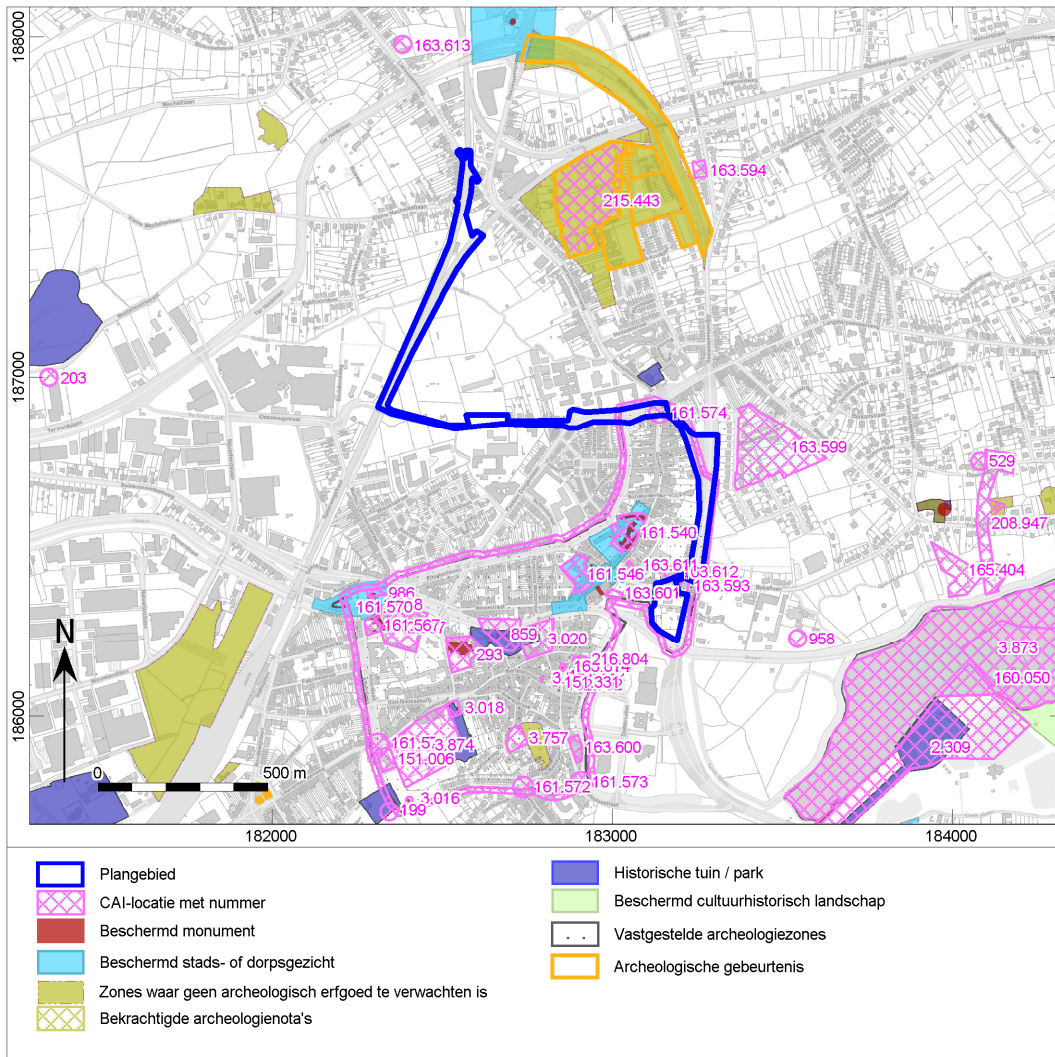
Afb. 24. Profiel hoogteverloop 7-8.

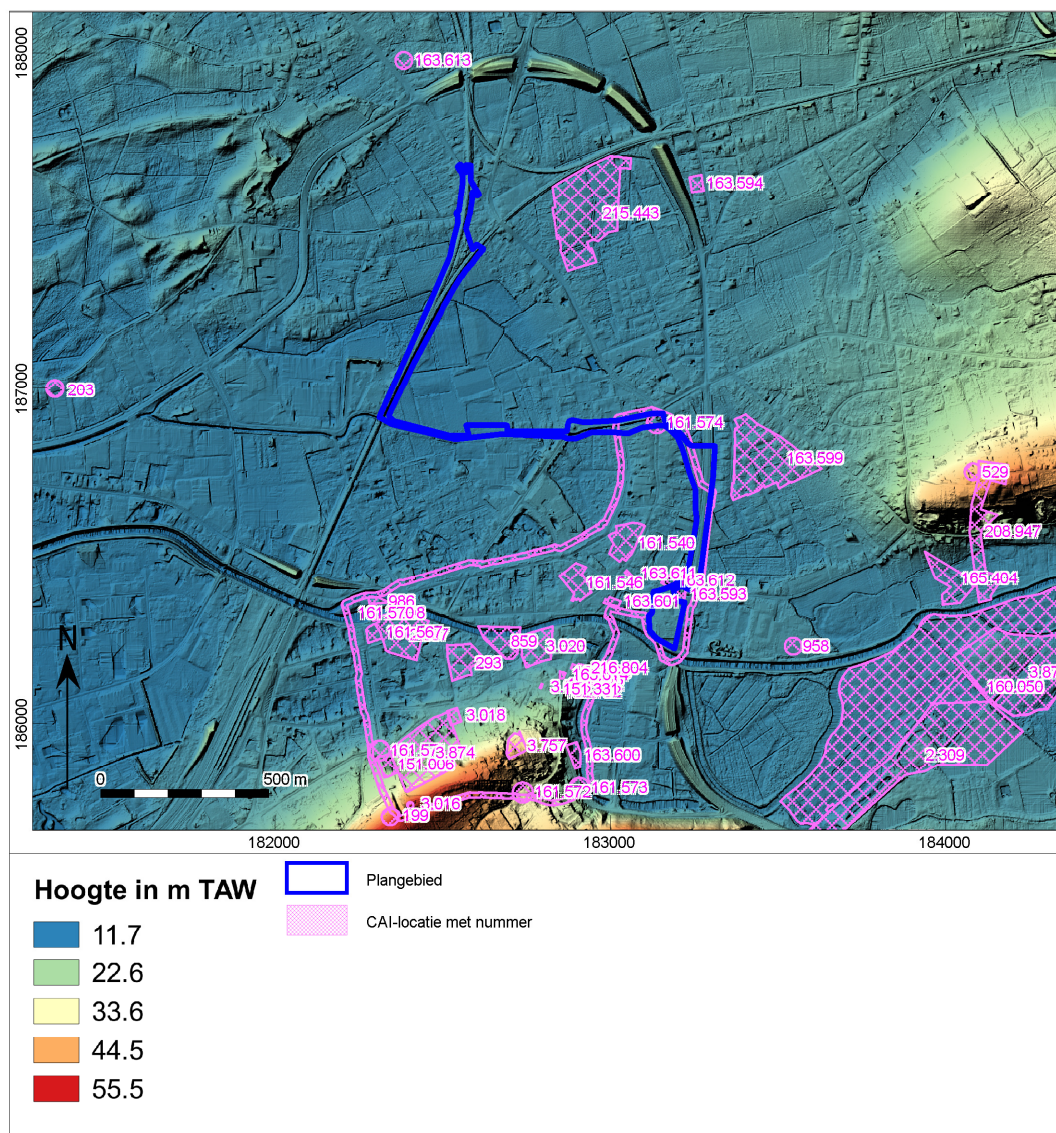
Afb. 25. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogterloop lengtetraacé.

1.2.2 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 26):

Afb. 26. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.

Afb. 27. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) met aanduiding van de CAI-meldingen in de omgeving van het plangebied.

In onderstaande tabel worden de meldingen die buiten de oude stadskern van Aarschot gelegen zijn in het cursief weergegeven en de meldingen die deels binnen het plangebied gelegen zijn worden vetgedrukt weergegeven.

CAI nummer	Afstand t.o.v. plangebied	Datering	Omschrijving
199	920m	Steentijd	Tijdens een veldprospectie werden twee spitsen aangetroffen.
203	940m	Steentijd	Tijdens een veldprospectie werden een aantal lithische artefacten aangetroffen, waaronder enkele microklingen, afslagen, een grote kling en een kleine keischrabber.
293	500m	Volle Middeleeuwen 16 ^{de} eeuw	Onze-Lieve-Vrouwkerk. Tijdens een opgraving en een controle van werken in 2001 en 2002 werden restanten van de Gotische en de Romaanse kerk aangetroffen. Verder werden meerdere graven en grafstructuren aangetroffen.
529	750m	Laat- Mesolithicum	Tijdens een veldprospectie werd een concentratie aan lithisch materiaal aangetroffen.

859	380m	17 ^{de} eeuw	Voormalig Kapucijnenklooster.
958	320m	Vroeg-Mesolithicum	Tijdens een veldprospectie aan de oever van de (oude) Demer werden een aantal lithische artefacten aangetroffen.
986	510m	Onbepaald	Tijdens een mechanische prospectie werden een aantal muren aangetroffen die vermoedelijk verband houden met de 's Hertogenmolens (2308).
2307	580m	Late Middeleeuwen	Begijnhof.
2308	540m	Late Middeleeuwen	's Hertogenmolens.
2309	740m	Late Middeleeuwen	Kasteel van Schoonhoven. Het gaat om een Motte die in de 13 ^{de} eeuw voor het eerst vermeld wordt. Vanaf de 18 ^{de} eeuw is op deze locatie een site met walgracht gelegen.
3016	870m	Late Middeleeuwen	Aureliaanstoren. Hoektoren van de stadsomwalling.
3018	610m	Late Middeleeuwen	Hof te Boonewijc/Dekenij.
3019	360m	Metaaltijden	Bij toeval werden twee urnen gevonden.
3020	300m	Late Middeleeuwen 19 ^{de} eeuw	Drossaerde/Baljuwhuis. Site met walgracht en kapel uit de Middeleeuwen en een brouwerij uit de 19 ^{de} eeuw.
3757	500m	Volle Middeleeuwen	Donjon.
3873	820m	Jong-Paleolithicum Neolithicum Middeleeuwen	Sint-Lambertuskerk. Op deze locatie werden reeds verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd, zoals een veldprospectie, een booronderzoek, geofysisch onderzoek en een mechanische prospectie. De Sint-Lambertuskerk met kerkhof eromheen dateert uit de Volle Middeleeuwen. Rondom de kerk was een gracht gelegen die het kerkterrein afsloot. Ten westen van het kerkterrein is mogelijk een tweede site met gracht aanwezig, het zou gaan om de pastorie. Verder werden enkele scherven aardewerk uit de Karolingische periode aangetroffen, alsook uit het Neolithicum. Uit het Jong-Paleolithicum werd een schrabber gevonden.
3874	660m	Late Middeleeuwen	Sint-Niklaasklooster. Gesticht in 1439.
151006	870m	Late Middeleeuwen	Tijdens een mechanische prospectie in 2010 werden uitbraaksporen van de stadsmuur blootgelegd. Muur werd in de 18 ^{de} eeuw grondig uitgegraven voor recuperatiemateriaal.
151331	330m	Late Middeleeuwen	Tijdens een mechanische prospectie werd een restant van een muur in afwisselend ijzerzandsteen en baksteen aangetroffen.
151332	320m	Late Middeleeuwen	In 2010 werd tijdens een mechanische prospectie een gracht met een donkere humeuze vulling opgegraven. In de gracht werden kleine houtfragmenten en dierlijke botfragmenten aangetroffen.
152792	330m	16 ^{de} eeuw	Onder een massieve waterpomp uit de 18 ^{de} eeuw werd een ronde ijzerzandstenen waterput met baksteenbovenbouw aangetroffen, een bakstenenonderbouw voor een waterloop, de sokkel van de pomp en twee houten palen.
160050	510m	Vroege Middeleeuwen	Dit gebied is beschermd als archeologische zone sinds 2009. De archeologische zone omvat ook de Sint-Lambertuskerk (3873). Primitieve parochie van Weerde. Het gaat om een Karolingische nederzetting rond de Sint-Lambertuskerk.
161540	120m	Late Middeleeuwen	Hof van Quathem/Sint-Elizabeth Gasthuis. Donjon met gracht rond en gasthuis.
161546	180m	Late Middeleeuwen	Bogaardenklooster.
161567	790m	16 ^{de} eeuw	Spaans fort (deels in de ruïnes van het begijnhof).

161570	0m	Late Middeleeuwen	Middeleeuwse stadsomwalling. Deze bestond uit muren, wallen en ringgrachten.
161571	850m	Late Middeleeuwen	Bonewijkpoort of Leuvensepoort.
161572	580m	Late Middeleeuwen	Brakepoort of Tiensepoort.
161573	470m	Late Middeleeuwen	Waterpoort.
161574	0m	Late Middeleeuwen	Schaluin- of Mechelse poort.
163593	0m	16 ^{de} eeuw	Bekaf Redoute.
163594	630m	Late Middeleeuwen	Lazarij I (openbaar gebouw).
163599	50m	Late Middeleeuwen	Hof te Stade. Site met Walgracht.
163600	380m	Late Middeleeuwen	Voorste en achterste Bergmolen. Twee watermolens.
163601	90m	Late Middeleeuwen	De molen onder de wilgen.
163611	80m	Late Middeleeuwen	Zuidelijke molen in het broek.
163612	0m	Late Middeleeuwen	Noordelijke molen in het broek. Beelkensmolen.
163613	330m	Late Middeleeuwen	Windmolen.
163614	280m	Late Middeleeuwen	Stadhuis.
165404	690m	17 ^{de} eeuw	Franse Linie I. Verdedigingslinie.
208947	810m	18 ^{de} eeuw	Franse Linie II. Verdedigingslinie door V. de Bauffe.
215443	230m	Nieuwste Tijd	Dit gebied werd in 2016 onderzocht tijdens een mechanische prospectie. Er werden restanten aangetroffen van een hoeve uit de 20 ^{ste} eeuw en 25 sporen (voornamelijk greppels) die in de 19 ^{de} tot 20 ^{ste} eeuw gedateerd kunnen worden.
216804	220m	19 ^{de} eeuw	Tijdens een mechanische prospectie werden muurfragmenten aangetroffen van een 19 ^{de} -eeuws gebouw, alsook resten van riolering en een funderingsboog, aardewerkscherven en twee metalen voorwerpen.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI meerdere archeologische meldingen bekend. Er zijn ook twee meldingen deels binnen het plangebied gelegen. De Middeleeuwse stadsomwalling (161570) zou het plangebied namelijk enkele keren doorsneden hebben in het oosten en verder was, in het oosten van het plangebied, een Middeleeuwse stadspoort (161574) gelegen. In het oosten grenzen ook nog twee meldingen aan het plangebied. Het gaat om een molen (163612) en een redoute (163593).

In een straal van ongeveer 200m rond het plangebied zijn verder het Hof van Quathem of het Sint-Elizabeth Gasthuis (161540), het Bogaardenklooster, de molen onder wilgen en de zuidelijke molen in het broek gelegen. Deze dateren allen uit de Late Middeleeuwen.

De overige meldingen binnen het historische stadscentrum van Aarschot gaan voornamelijk over resten en gebouwen uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Op ongeveer 360m ten zuidwesten van het plangebied werden echter ook twee urnengraven uit de Metaaltijden aangetroffen.

De meerderheid van de meldingen buiten het oude stadscentrum van Aarschot gaan over Laat-Middeleeuwse gebouwen. Ten oosten van het plangebied zouden zich echter ook Franse verdedigingslijnes situeren uit de 17de en de 18de eeuw en ten zuidoosten van het plangebied situeert zich een beschermd archeologische zone. Deze zone omvat de Sint-Lambertuskerk en de Karolingische nederzetting rond deze kerk. Verder zijn er nog enkele meldingen van resten uit de Steentijd. Tijdens enkele veldprospecties

werden lithische artefacten aangetroffen uit het Vroeg- en Laat-Mesolithicum en het Jong-Paleolithicum (een schrabber).

1.2.3 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Historische situatie

Aarschot is ontstaan aan de oevers van de Demer. De naam 'Aerschot' werd in 825 voor het eerst vermeld. De eerste gekende graaf van Aarschot was Arnold I (1096). In 1194 werd Aarschot tot stad verheven door Hendrik I, zodat zij een van de oudste steden van het hertogdom Brabant werd. De stad begon zich sterk te ontwikkelen vanaf de 13de eeuw. Toen ontwikkelde onder andere de handel en de scheepvaart. In 1356 werden, in opdracht van graaf Jan VI van Hacourt, de oude vervallen wallen hersteld en werden er nieuwe opgericht met versterkte torens en toegangspoorten.

In de 15de eeuw kenden het weef- en borduurwerk en het kantklossen een grote bloei en in 1533 werd de stad de hoofdplaats van het hertogdom Aarschot. In de daaropvolgende eeuwen werd Aarschot voortdurend geteisterd door oorlogen en pestepidemieën. Pas in de 19de eeuw kende Aarschot terug een bloeiperiode. Tijdens de wereldoorlogen werd Aarschot echter opnieuw zwaar getroffen.¹⁹

Bouwhistorische schets

Het oostelijk deel van het plangebied valt grotendeels binnen de historische stadskern van Aarschot. Volgens de CAI zou de oude stadsomwalling door delen van het plangebied gelopen hebben. De enige (zichtbare) restanten van de Middeleeuwse stadsomwalling rond Aarschot zijn de Aurelianustoren en de Brakelpoort. Aarschot werd in 1194 tot stad verheven en werd rond die tijd vermoedelijk voor het eerst voorzien van een aarden wal en een gracht aan de zuidwestkant. Aan de andere zijde vormde de Demer een natuurlijke verdedigingsgordel. Op het einde van de 13de eeuw bakende Godfried van Brabant de nieuwe stadsvesten af, maar het zou nog een vijftigtal jaren duren vooraleer men effectief begon met de bouw van een grotere verdedigingsgordel. Het was rond 1356, tijdens de heerschappij van Jan VI van Hacourt, dat de werken aan de nieuwe stadsvesten uiteindelijk gestart werden. Er werden vier grote verstevigde poorten voorzien, waaronder de Schaluinpoort, en er werden verschillende torens opgericht langs de muur. Een groot deel van deze oorspronkelijke stadsomwalling werd afgebroken onder de Oostenrijkse keizer Jozef II.²⁰

Centraal binnen het plangebied, ter hoogte van de Pastoor Dergentlaan is een kleine sluis gelegen aan de Grote Laak. Het betreft het enige overgebleven exemplaar dat reeds in gebruik was voor 1550. Het gaat over een uitwaterings- of spuisluis met oorspronkelijk een en ondertussen twee spuien. De onderbouw bestaat hoofdzakelijk uit Diesteriaanse ijzerzandsteen. Het sluiswerk zelf was uit eikenhout gemaakt. In 1899 werd de sluis hersteld om als afsluiting te dienen voor een open zwemdok. Na de Eerste Wereldoorlog geraakte het echter in onbruik.²¹

¹⁹ Vandeputte, O, 2010.

²⁰ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140036> en <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/41433>

²¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/200120>

Historische kaarten

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Villaret kaarten ²²	1745-1748	Er is bebouwing zichtbaar in het oosten en het zuiden van het plangebied.
Ferraris kaarten ²³	1771-1778	Het plangebied is deels in gebruik als akkerland en deels als weiland. Er is bebouwing zichtbaar in het oosten van het plangebied.
Atlas der buurtwegen ²⁴	Ca. 1840-1850	De bebouwing in het oosten is nog steeds aanwezig.
Poppkaarten	Na 1842	De situatie lijkt overeen te komen met de situatie op de Atlas der Buurtwegen.
Topografische kaart ²⁵	1873	Er is een spoorlijn gelegen in het westen van het plangebied. Er is bebouwing zichtbaar in het oosten en het zuiden van het plangebied.
Topografische kaart ²⁶	1939	Er is nog steeds bebouwing aanwezig in het zuiden van het plangebied, maar deze situeert zich meer naar het westen.
Luchtfoto ²⁷	1971	In het oosten is de spoorweg gelegen. Door het centrale deel loopt een weg (Grote Laakweg en Pastoor Dergentaan). Door het oostelijk deel loopt ook een weg, maar de Oostelijke Ring is nog niet aangelegd. In het zuiden zijn verschillende gebouwen gelegen.
Luchtfoto ²⁸	1979-1990	De Oostelijke Ring is zichtbaar in het oosten van het plangebied.
Luchtfoto ²⁹	2013-2015	De situatie komt grotendeels overeen met de situatie op de luchtfoto uit 1979-1990.

De Villaretkaart werd genoemd naar de Franse ingenieur-geograaf Jean Villaret en dateert uit de periode 1745-1748. Na de slag bij Fontenoy (1745) kregen de Fransen voor enkele jaren de controle over onze gebieden. Het is in die militaire context dat de meer dan 80 kaartbladen ontstonden. De kaarten geven het gebied weer tussen Gent-Doornik en Maastricht-Luik.³⁰ Van deze kaart kan afgelezen worden dat in het oosten van het plangebied een gebouw gelegen is. Op dit punt komt een weg uit in het plangebied. Deze weg loopt parallel aan het oostelijk deel van het gebied en is reeds druk bebouwd. Ten noorden van dit deel van het plangebied is een kapelletje gelegen. Ook in het zuiden is bebouwing zichtbaar en door een deel van het plangebied loopt een weg, alsook een beek (de Grote Laak).

²² <http://www.geopunt.be>.

²³ Ferraris 1771-1778.

²⁴ onbekend 1840-1850.

²⁵ <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?lang=nl>

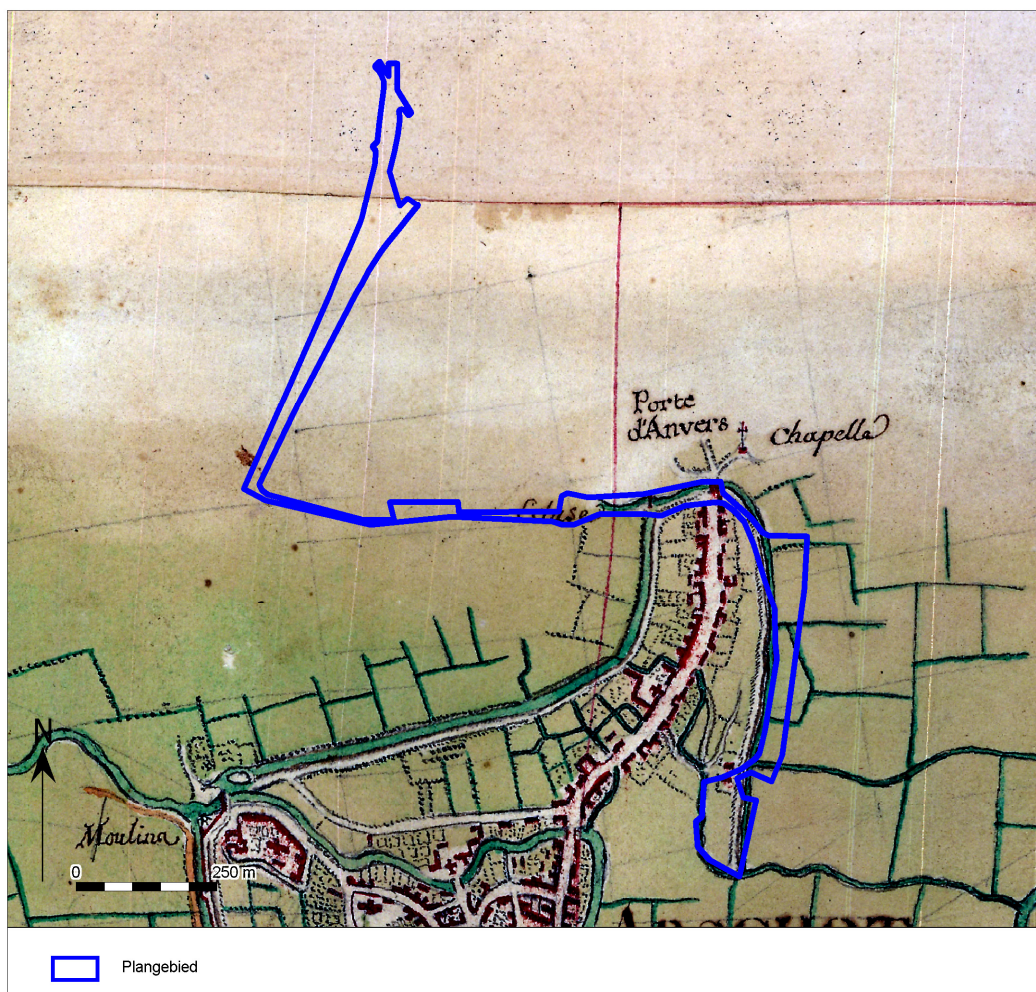
²⁶ <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?lang=nl>

²⁷ <http://www.geopunt.be/kaart>.

²⁸ <http://www.geopunt.be/kaart>.

²⁹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

³⁰ <https://bib.kuleuven.be/ub/nieuws/2015/kaart-van-jean-villaret-1745-1748-digitaal-beschikbaar-via-limo> en <http://datanews.knack.be/ict/tag/villaretkaart-495122.html>

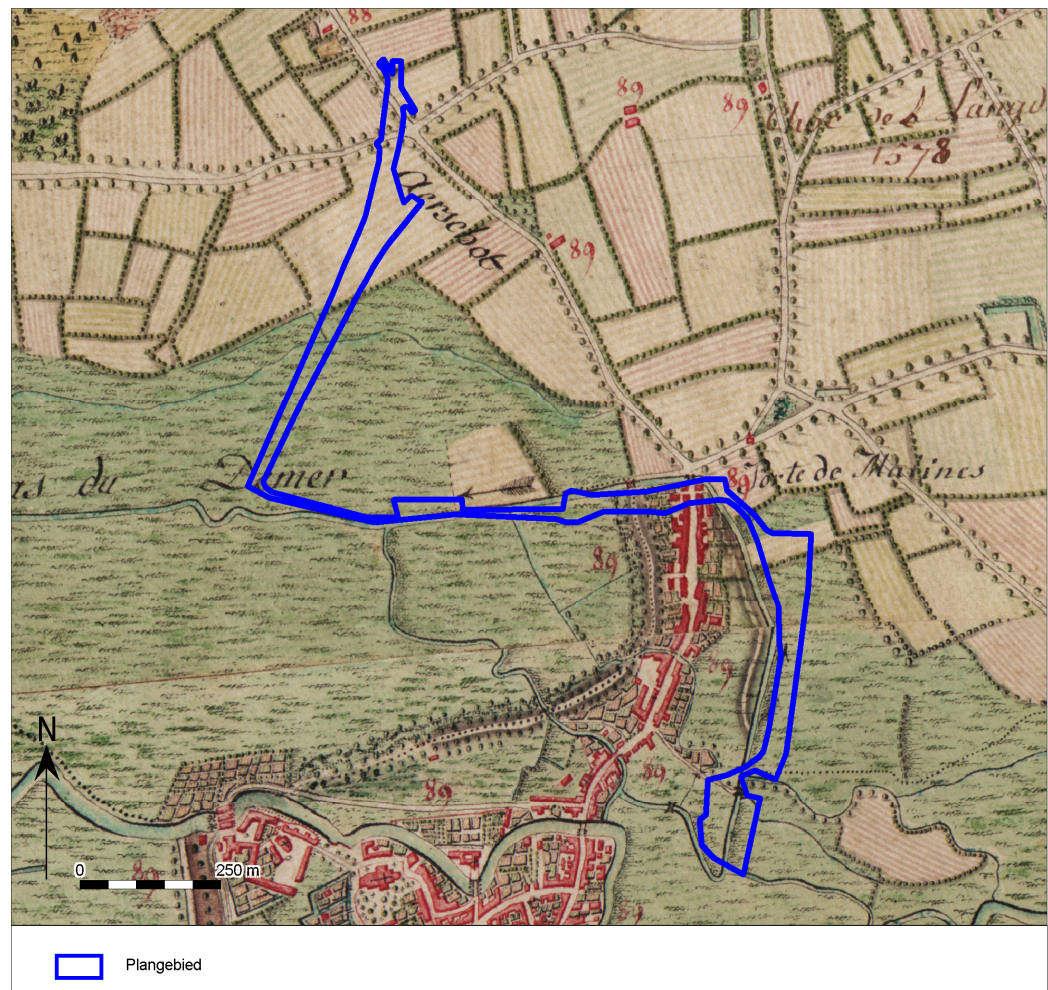
Afb. 28. Het plangebied op de Villaretk kaart.

De Ferrariskaarten (Carte de Ferraris) zijn een verzameling van 275 gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering, zowel in "België" als in heel West-Europa.³¹ Hieruit blijkt dat het noorden van het plangebied in gebruik is als akkerland. In het noorden wordt het gebied gekruist door twee wegen. Meer naar het zuiden zijn weilanden zichtbaar die doorkruist worden door verschillende beekjes. Centraal door het plangebied zou de Demer stromen, maar dit komt eerder overeen met de Grote Laak. Dit wordt ook bevestigd op de Atlas der Buurtwegen. De Demer stroomt dan ten zuiden van het plangebied, langs het oude stadscentrum van Aarschot.

In het oosten van het plangebied is opnieuw bebouwing zichtbaar. De bebouwing lijkt uitgebreid ten opzichte van de Villaretk kaart. Ten noorden van deze bebouwing, net buiten het plangebied, is een brugje zichtbaar over de Laak. De bebouwing in het zuiden van het plangebied is niet meer zichtbaar. Mogelijk

³¹ [Http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten](http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten).

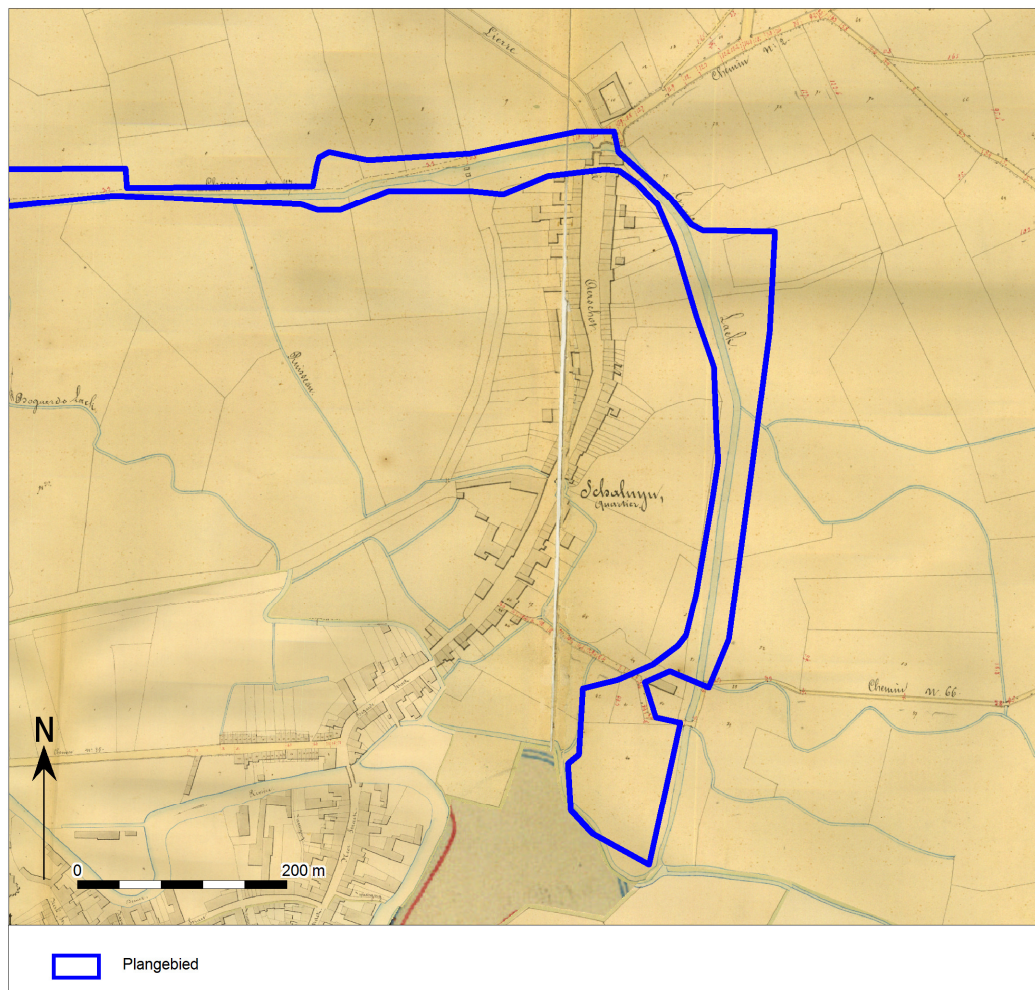
heeft dit te maken met de accuraatheid van de Villaretkaart. Er is wel een brugje zichtbaar binnen het plangebied.

Afb. 29. Het plangebied op de Ferraris kaart.

Circa 60 jaar later werd de Atlas der Buurtwegen uitgegeven (afb. 30 en 31). Dit is een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen, daterend van rond 1840. Hierop valt af te lezen dat de Grote Laak door het centrale en zuidelijke deel van het plangebied stroomt. In het oosten is nog steeds bebouwing zichtbaar. Het brugje over de Laak is nu ook binnen het plangebied gelegen. Dit verschil met de Ferrariskaart is vermoedelijk te wijten aan de accuraatheid van de Ferrariskaart. In het zuiden grenst een gebouw aan het plangebied. De percelen komen niet overeen met de huidige percelen.

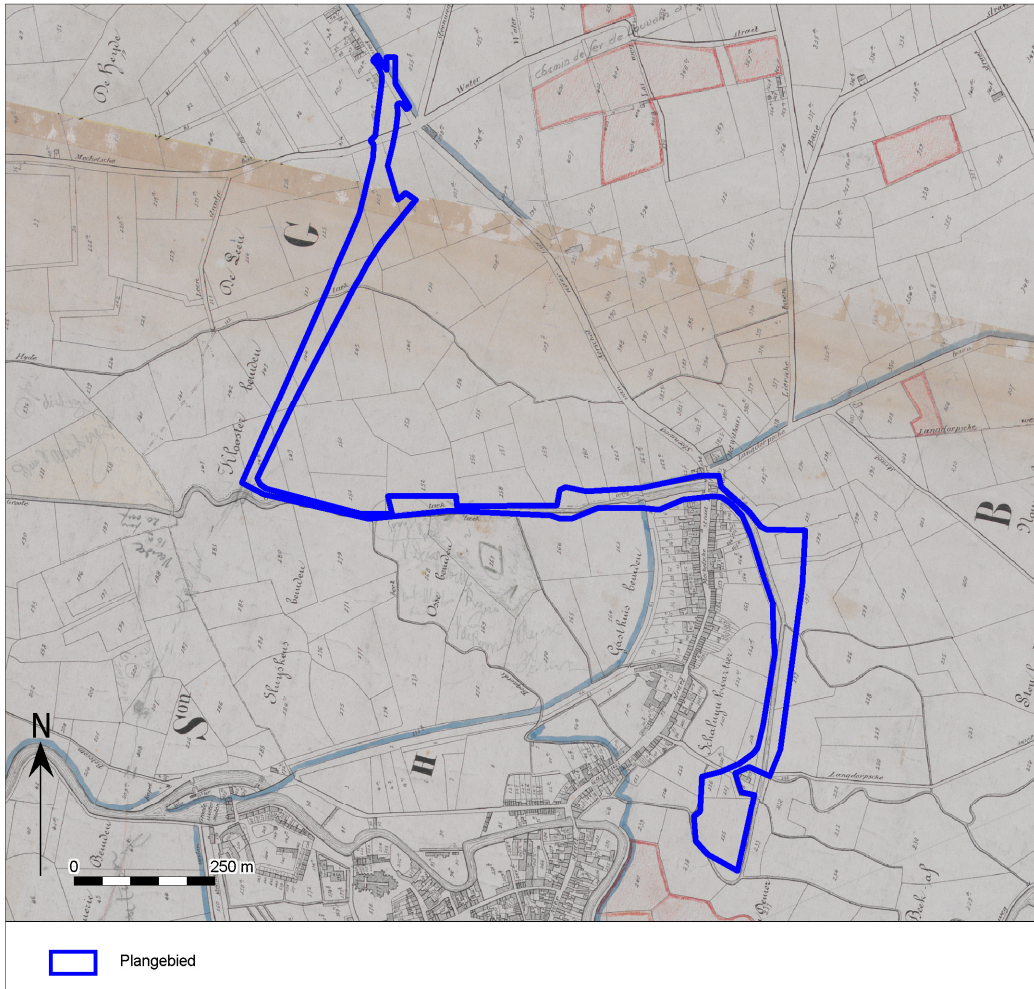

Afb. 31. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen – uitsnede 2.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Deze kaarten waren een gecommmercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen. Nadat Philippe Vandermaelen al in 1836 toelating had gekregen om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen, kreeg ook Popp deze toelating in 1842. Door het overlijden van Popp werd zijn 'Atlas cadastral parcellaire de la Belgique' niet afgemaakt. Deze kaart brengt het kadaster duidelijk in beeld.

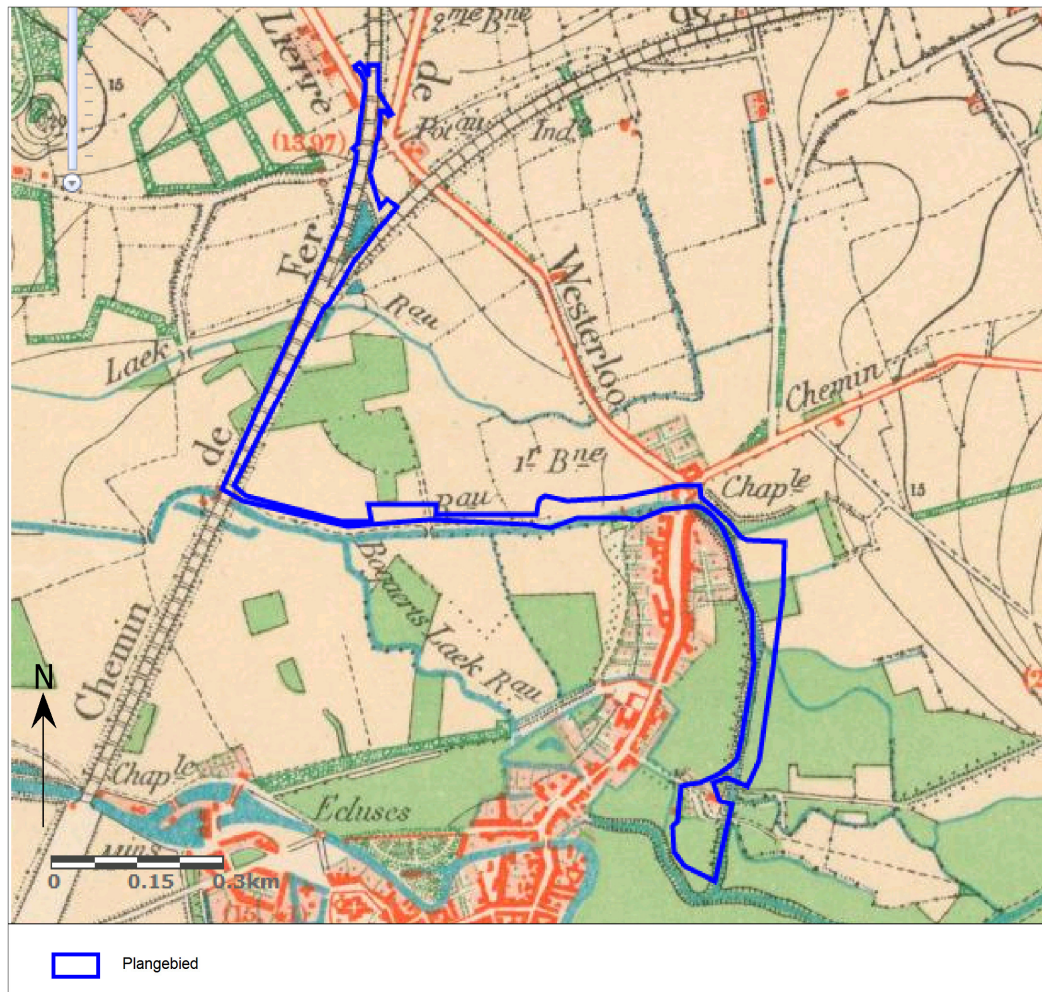
De situatie op de Popp kaart lijkt grotendeels overeen te komen met de situatie op de Atlas der Buurtwegen.

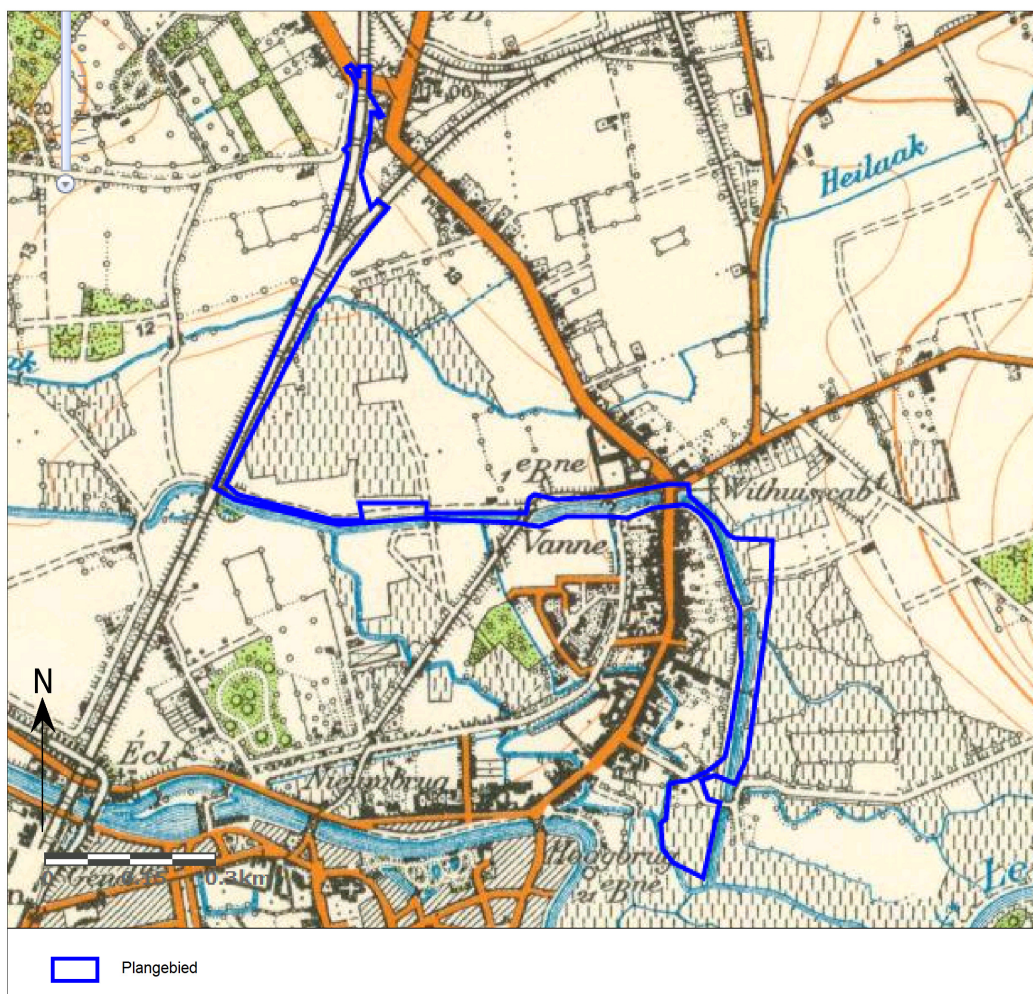
Afb. 32. Het plangebied op de Popp-kaarten.

De eerste spoorwegen aan Aarschot werden in de 19de eeuw aangelegd. Deze zijn dan ook zichtbaar op de topografische kaarten uit 1873 en 1939 (afb. 33 en 34), en lopen door het westelijk deel van het plangebied. Op de kaart uit 1873 is een vijver zichtbaar aan de splitsing van de sporen, deze is echter niet meer aanwezig op de kaart uit 1939. Beide kaarten tonen wel dat de sporen op een verhoogde berm gelegen zijn.

De Grote Laak stroomt deels langs het plangebied en deels binnen het plangebied. Er is bebouwing aanwezig in het oosten van het plangebied op beide kaarten. Ook in het zuiden van het plangebied is bebouwing gelegen, maar deze situeert zich niet op dezelfde locatie. Op de kaart uit 1873 is de bebouwing aan de oostelijke rand gesitueerd, terwijl de bebouwing op de kaart uit 1939 aan de westelijke rand gelegen is.

Afb. 33. Het plangebied op de topografische kaart uit 1873.

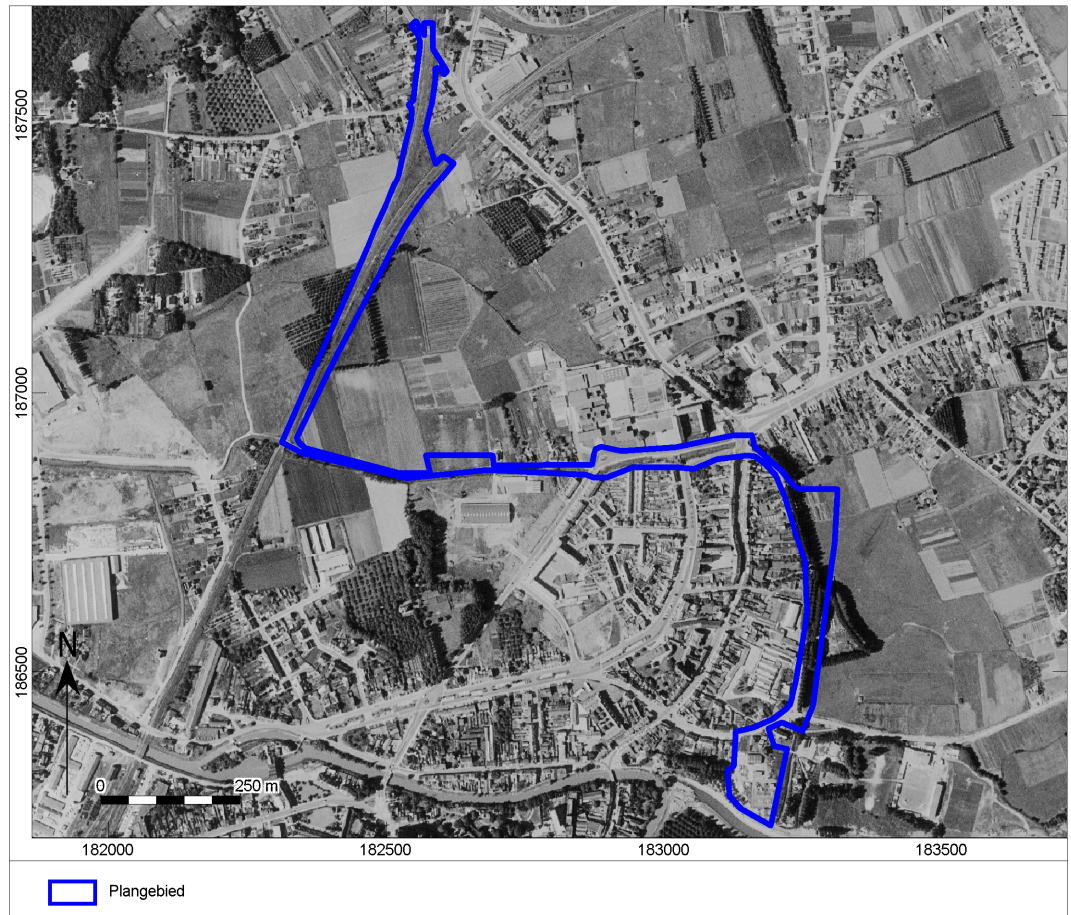

Afb. 34. Het plangebied op de topografische kaart uit 1939.

Op de luchtfoto's (afb. 35 - 37) zijn de spoorwegen zichtbaar in het westen van het plangebied. Vanaf de luchtfoto uit 1979-1990 is een fietspad zichtbaar ten oosten van de spoorweg. Door het centrale deel van het plangebied lopen de Grote Laakweg en de Pastoor Dergentlaan. De ronde punten aan deze Pastoor Dergentlaan zijn pas zichtbaar vanaf de luchtfoto uit 2013-2015. Aan de rand van dit deel van het plangebied zijn verschillende gebouwen gelegen.

In het oosten van het plangebied is al op de luchtfoto uit 1971 een weg zichtbaar. De Oostelijk Ring was toen echter nog niet aangelegd. Deze is wel zichtbaar op de luchtfoto uit 1979-1990.

In het zuiden van het plangebied, waar de post gelegen is, zijn verschillende gebouwen en structuren zichtbaar. Deze werden door de jaren heen uitgebreid tot de huidige situatie, zoals zichtbaar op de luchtfoto uit 2013-2015.

Afb. 35. Het plangebied op de luchtfoto uit 1971.

Afb. 36. Het plangebied op de luchtfoto uit 1979-1990.

Afb. 37. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015.

1.2.4 Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag "Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?" kan als volgt worden beantwoord:

Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens kunnen binnen het uiterste noordwestelijke deel van het plangebied archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum voorkomen. Hier zijn op de bodemkaart matig natte en droge zandgronden aanwezig die afgedekt worden door een humus A-horizont. Dit wijst erop dat de zone gelegen is op een verhoging in het landschap aan de beekdalen van de Demer en de Grote Laak. Dit verhoogt de kans op resten uit deze periodes. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan of direct onder het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Uit de omgeving van het plangebied zijn ook meldingen bekend van lithische artefacten. Deze zijn eveneens gelegen op de hogere gedeeltes in het landschap. Op basis van deze gegevens kan de verwachting aan resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum in deze zone hoog ingeschat worden.

Eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot de Middeleeuwen kunnen tevens voorkomen vanaf het maaiveld. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de basis van het maaiveld of vanaf de mogelijk aanwezige B-horizont. Het plangebied is echter grotendeels gelegen in de natte beekdalen van de Grote Laak en de Demer. De heuvels ten zuiden en ten oosten van het plangebied waren dan ook interessanter voor bewoning tijdens deze periodes. In de omgeving van het plangebied zijn ook amper meldingen bekend van vondsten uit deze periodes. Op 360m ten zuidwesten van het gebied werden echter wel twee urnen aangetroffen uit de metaaltijden. Deze zijn gelegen op de helling naar het dal toe. De verwachting aan resten uit deze periodes kan laag tot middelhoog ingeschat worden.

De kans op eventuele resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd wordt heel hoog ingeschat in het oostelijk deel van het plangebied. Dit deel van het plangebied is namelijk binnen het historische stadscentrum van Aarschot gelegen. Het tracé volgt een deel van de oostelijke rand van het oude stadscentrum. Volgens de CAI liep de Middeleeuwse stadsomwalling gedeeltelijk door het plangebied en was de Schalui- of Mechelse Poort binnen het plangebied gelegen. Ook de historische kaarten wijzen op bebouwing in het oosten en het zuiden van het plangebied. Zo toont de Villaretkaart uit 1745-1748 bebouwing in het oosten van het plangebied. De locatie van de bebouwing komt overeen met de locatie van de Mechelse Poort. De bebouwing situeert zich aan een weg die via de poort de stad verliet. Ook in het zuiden van het plangebied is een gebouw zichtbaar. Dit gebouw is echter niet meer zichtbaar vanaf de Ferrariskaart. De bebouwing in het oosten van het plangebied blijft wel zichtbaar en lijkt zich uit te breiden op de latere kaarten.

De beantwoording van de volgende onderzoeksvraag *“Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?”* is als volgt:

Het doel van de geplande werken is om een nieuwe ondergrondse hoogspanningsleiding te realiseren. De leiding zal starten aan de bestaande post aan de Bekaflaan in het zuiden van het plangebied en eindigt ongeveer 2,2km verder in een nog te realiseren tractiestation. Dit tractiestation behoort niet tot de huidige archeologienota. De hoogspanningsleidingen zullen grotendeels binnen het bestaande gabarit komen te liggen. In het noorden, langs de spoorweg, komt de leiding echter in de berm te liggen, tussen een fietspad en de spoorweg. De ondergrondse leiding wordt op twee manieren gerealiseerd, namelijk door in te graven sleuven (type A of type B) en door gestuurde boringen.

De sleuven type A krijgen een diepte van minimum 1,30m, terwijl de diepte van de sleuven type B minimum 1,40m zal bedragen. De sleuven van de beide types worden in een V-vorm uitgegraven en zullen ongeveer 65cm breed zijn op het diepste punt en maximaal 1m aan het maaiveld. Om de gestuurde boringen te realiseren wordt aan weerskanten van de boring een put gegraven van ongeveer 3m op 4m breed en maximaal 3m diep.

De nieuwe leiding zal starten aan de bestaande post in het zuiden van het tracé. Deze zal onder de bestaande verharding komen te liggen. De nieuwe leiding wordt richting de Bekaflaan getrokken waar deze naar rechts draait, richting de August Reyerslaan. De leiding zal de August Reyerslaan verder volgen richting het noorden tot aan een rond punt. Ter hoogte van de August Reyerslaan zal de sleuf onderbroken worden door een gestuurde boring. Daarna buigt de leiding af richting het westen, onder het ronde punt door naar de Elisabethlaan en de Pastoor Dergentlaan. Om de Grote Laak vervolgens te kruisen zal een gestuurde boring uitgevoerd worden. Deze boring zal tot net voorbij de huizen aan de Grote Laakweg reiken. Daarna loopt de nieuwe leiding verder onder de Grote Laakweg tot aan de spoorweg in het westen. Aan de spoorweg draait de leiding richting het noorden. De leiding komt in de berm tussen de spoorlijnen en het fietspad te liggen. Deze berm is opgehoogd tot ongeveer 2m boven het oorspronkelijke maaiveld. De leiding loopt dan verder tot aan de splitsing van de spoorweg, waar later het nieuwe tractiestation komt te liggen. Om de spoorwegen te kruisen zal opnieuw een gestuurde boring uitgevoerd worden.

De nieuwe hoogspanningsleiding komt grotendeels onder de bestaande wegen te liggen. Het is niet duidelijk tot welke diepte bodem reeds verstoord is ter hoogte van de wegen en of er al dan niet al bestaande infrastructuur onder gelegen is (zoals riolering), waardoor het niet duidelijk is of de sleuven dieper reiken dan de bestaande verstoring.

Op de locatie waar de Grote Laak gekruist wordt, zal de leiding afwijken van het bestaande gabarit. Op deze locatie wordt echter gewerkt met een gestuurde boring, waardoor de bodemverstoring beperkt wordt. In het westen van het plangebied komt de nieuwe leiding in de berm tussen de spoorweg en een fietspad te liggen. Vermoedelijk werd de bodem ook hier echter reeds (deels) verstoord door de aanleg van de spoorweg en het fietspad.

Verder zal langs de Grote Laakweg (afb. 17) een werfcontainer voorzien worden. Er gaan echter geen bodemingrepen gepaard met de plaatsing van deze container. Er worden ook werkzones voorzien langs de

sleuf en aan de putten van de gestuurde boringen. Deze worden minimaal 3m breed. Ook ter hoogte van de werkzones worden geen bodemingrepen gepland. Wanneer er geen bestaande aanwezig is, kunnen wel rijplaten geplaatst worden, maar hiervoor dient de bodem niet afgegraven te worden.

Aangezien er gewerkt wordt met gestuurde boringen en smalle sleuven van maximum 1m breed aan de oppervlakte, kan gesteld worden dat de verwachte kenniswinst heel gering zal zijn. Eventueel aanwezige archeologische resten in het oosten en noordwesten van het plangebied zullen op een zeer kleine oppervlakte onderzocht moeten worden, waardoor de context van de resten niet duidelijk wordt. Daarbij komt dat de bodem in het grootste deel van het plangebied zeer waarschijnlijk reeds verstoord werd door de aanleg van de bestaande infrastructuur.

De beantwoording van de laatste onderzoeksvraag: *“Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?”* is als volgt:

Naar aanleiding van de resultaten uit het bureauonderzoek kan gezegd worden dat het plangebied voldoende onderzocht is.

Het plangebied is grotendeels gelegen in de natte beekdalen van de Grote Laak en de Demer. Hierdoor zijn er voornamelijk vaaggronden aanwezig met een zeer nat karakter die niet of nauwelijks geschikt waren voor bewoning. Hierdoor is de kans op nederzettingssporen en funeraire sporen zeer gering. Eventuele *off site* fenomenen (greppels, wegen en palenrijen bijvoorbeeld) zouden wel voor kunnen komen. Deze leveren echter zeer weinig kenniswinst op, aangezien het om solitair gelegen sporen gaat. Kans op watergerelateerde structuren (bruggen en dammen) is er niet, aangezien er onder de actieve loop van de rivier wordt geboord op ruime afstand. De zandlaag (en dus het archeologische niveau) zit over bijna het gehele plangebied op geringe diepte (aldus de bodemkaart) en zodoende is er een grote kans dat het relevante niveau verstoord is door de aanleg van de huidige infrastructuur. Alleen in het uiterste noordwesten is een bodemprofiel aanwezig waarop substantiële archeologische resten zouden kunnen voorkomen. Deze zone wordt echter met de aanleg van de sleuven niet bedreigd.

De andere zone waar archeologische resten zich zouden kunnen bevinden is in het oosten van het plangebied nabij de oude kern van Aarschot. Ten oosten van de historische bebouwing is echter eveneens het beekdal van de Grote Laak aanwezig en waren de gronden hier te nat voor bewoning. Daarnaast worden de ontgravingen geplaatst in het huidige garbarit waardoor de kans op verstoringen van eventuele archeologische resten zeer groot is. Ten noorden van de oude kern (ter hoogte van de oude stadsomwalling en de poort) is eigenlijk hetzelfde verhaal. Ook hier zijn infrastructuurle werken geweest op de locatie van de sleuven die zeer waarschijnlijk het archeologische bodemarchief hebben verwijderd. Mochten er echter restanten van de omwalling en stadspoort aanwezig zijn, dan is de oppervlakte van het te onderzoeken gebied zo klein dat er geen goed zicht komt op de loop van de omwalling en de situering van de stadspoort. Het kennisrendement is daarom minimaal.

Op basis van deze gegevens adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum de vrijgave van het plangebied.

1.2.5 Samenvatting

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in april 2018 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Grote Laakweg, August Reyerslaan en Bekaflaan te Aarschot (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van een nieuwe ondergrondse hoogspanningsleiding.

Op basis van het bureauonderzoek werd geconcludeerd dat het plangebied voldoende onderzocht is. Door de combinatie van landschappelijke ligging, zeer waarschijnlijke verstoringen van het archeologische niveau door de huidige infrastructuur en de geringe kennisvermeerdering door de kleine oppervlakten die onderzocht zouden kunnen worden, wordt geadviseerd het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Literatuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2,0.
- Ervynck, A., S. Debruyne, R. Ribbens, 2015: *Assessment; Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Ferraris, J., 1771-1778: *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsendom Luik*.
- Fricx, E., 1712: *Carte de Pays-Bas*.
- Gullentops, F., N. Vandennerghe, 1995: *Kaartblad 17, Mol, Schaal 1:50000*.
- Jacobs, P., M. de Ceucelaire, E. Stevens & M. Verschuren, 1993: Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiary formations, Northwest Flanders, Belgium. *Bull Soc belge Géol 102*,
- Kadaster, 1850-1864: *Topografische Militaire Kaart, kaartblad 56*. Nationaal Archief,
- Onbekend, 1840-1850: *Atlas der buurtwegen*.
- Vandeputte, O. (red.), 2010: *Vlaams-Brabant*, Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten, Lannoo.
- Vandermaelen, F., 1846-1854: *Cartes topographiques de la Belgique*.

Geraadpleegde websites

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <https://id.erfgoed.net>
- <https://geo.onroenderfgoed.be>
- <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150838/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>
- <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150837/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>
- <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150836/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>
- <https://www.dov.vlaanderen.be/zoeken-ocdov/proxy-boring/boorstaat/1972-150835/rapport/rapportboringstandaard?titel=DOV%20Boorrapport>
- <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=verkenner#ModulePage>
- <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?lang=nl>
- <https://bib.kuleuven.be/ub/nieuws/2015/kaart-van-jean-villaret-1745-1748-digitaal-beschikbaar-via-limo>
- <http://datanews.knack.be/ict/tag/villaretkaart-495122.html>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140036>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/135002>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140036>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/41433>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/200120>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.
- Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.
- Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.
- Afb. 4. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 1.
- Afb. 5. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 2.
- Afb. 6. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 3.
- Afb. 7. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 4.
- Afb. 8. De geplande werken op de luchtfoto uit 2013-2015.
- Afb. 9. Schematische weergave van de geplande sleuven type A.
- Afb. 10. Afmetingen van de ondergrondse sleuven type A.
- Afb. 11. Schematische weergave van de geplande sleuven type B.
- Afb. 12. Afmetingen van de ondergrondse sleuven type B.
- Afb. 13. Deel 1 van het tracé.

- Afb. 14. Deel 2 van het tracé.
- Afb. 15. Deel 3 van het tracé.
- Afb. 16. Deel 4 van het tracé.
- Afb. 17. Aanduiding locatie werfdepot/werfcontainer.
- Afb. 18. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
- Afb. 19. Het plangebied op de bodemkaart.
- Afb. 20. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop – Deel 1.
- Afb. 21. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop – Deel 2.
- Afb. 22. Profielen hoogteverloop I-J tot en met S-T.
- Afb. 23. Profielen hoogteverloop U-V tot en met 5-6.
- Afb. 24. Profiel hoogteverloop 7-8.
- Afb. 25. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop lengtetracé.
- Afb. 26. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
- Afb. 27. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) met aanduiding van de CAI-meldingen in de omgeving van het plangebied.
- Afb. 28. Het plangebied op de Villaretkaart.
- Afb. 29. Het plangebied op de Ferraris kaart.
- Afb. 30. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen – uitsnede 1.
- Afb. 31. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen – uitsnede 2.
- Afb. 32. Het plangebied op de Popp-kaarten.
- Afb. 33. Het plangebied op de topografische kaart uit 1873.
- Afb. 34. Het plangebied op de topografische kaart uit 1939.
- Afb. 35. Het plangebied op de luchtfoto uit 1971.
- Afb. 36. Het plangebied op de luchtfoto uit 1979-1990.
- Afb. 37. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Bijlage 1 Plannenlijst

Projectcode	2018C70
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	Locatiekaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	3
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorte zones.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	9
Type plan	Dwarsdoorsnede
Onderwerp plan	Schematische weergave van de geplande sleuven type A.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	10
Type plan	Tabel
Onderwerp plan	Afmetingen van de ondergrondse sleuven type A.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	11
Type plan	Dwarsdoorsnede
Onderwerp plan	Schematische weergave van de geplande sleuven type B.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	12
Type plan	Tabel

Onderwerp plan	Afmetingen van de ondergrondse sleuven type B.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	13
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Deel 1 van het tracé.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	14
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Deel 2 van het tracé.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	15
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Deel 3 van het tracé.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	16
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Deel 4 van het tracé.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	17
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Aanduiding locatie werfdepot/werfcontainer.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	18
Type plan	Quartairgeologische kaart
Onderwerp plan	Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	19
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de bodemkaart.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018

Plannummer	20
Type plan	Digitaal Terreinmodel Vlaanderen
Onderwerp plan	Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop – Deel 1.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	21
Type plan	Digitaal Terreinmodel Vlaanderen
Onderwerp plan	Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop – Deel 2.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	22
Type plan	Hoogteprofiel
Onderwerp plan	Profielen hoogteverloop I-J tot en met S-T.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	23
Type plan	Hoogteprofiel
Onderwerp plan	Profielen hoogteverloop U-V tot en met 5-6.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	24
Type plan	Hoogteprofiel
Onderwerp plan	Profiel hoogteverloop 7-8.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	25
Type plan	Digitaal Terreinmodel Vlaanderen
Onderwerp plan	Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop lengtetracé.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	26
Type plan	CAI
Onderwerp plan	Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
Aanmaakschaal	Onbekend

Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	27
Type plan	Digitaal Terreinmodel Vlaanderen
Onderwerp plan	Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) met aanduiding van de CAI-meldingen in de omgeving van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	04-04-2018
Plannummer	28
Type plan	Historische kaart Villaret
Onderwerp plan	Het plangebied op de Villaretkaart.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1745-1748
Plannummer	29
Type plan	Historische kaart Ferraris
Onderwerp plan	Het plangebied op de Ferraris kaart.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1771-1778
Plannummer	30
Type plan	Historische kaart Atlas der Buurtwegen
Onderwerp plan	Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen – uitsnede 1.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1840
Plannummer	31
Type plan	Historische kaart Atlas der Buurtwegen
Onderwerp plan	Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen – uitsnede 2.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1840
Plannummer	32
Type plan	Historische kaart Popp
Onderwerp plan	Het plangebied op de Popp-kaarten.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1842
Plannummer	33
Type plan	Historische topografische kaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de topografische kaart uit 1873.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1873

Plannummer	34
Type plan	Historische topografische kaart
Onderwerp plan	Het plangebied op de topografische kaart uit 1939.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1939

Bijlage 2 Fotolijst

Projectcode	2018C70
Onderwerp	fotolijst
ID	4
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 1.
ID	5
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 2.
ID	6
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 3.
ID	7
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015 – uitsnede 4.
ID	8
Type	Luchtfoto
onderwerp	De geplande werken op de luchtfoto uit 2013-2015.
ID	35
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de luchtfoto uit 1971.
ID	36
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de luchtfoto uit 1979-1990.
ID	37
Type	Luchtfoto
onderwerp	Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015.